

Pkt	SSA-K versjon 15-12-2006	Pkt	SSA-K ny versjon 03-04-2009																																																
1	ALMINNELIGE BESTEMMELSER	1	ALMINNELIGE BESTEMMELSER																																																
1.1	<p>AVTALENS OMFANG For å tilfredsstille Kundens formål med anskaffelsen omfatter avtalen de ytelser og krav som partene har forhandlet og spesifisert nærmere i bilagene.</p> <p>Kunden har fremstilt sine behov og krav i bilag 1 (Kundens kravspesifikasjon). Leverandøren har beskrevet sin løsning i forhold til Kundens krav i bilag 2 (Leverandørens løsningsspesifikasjon).</p> <p>Omfanget og gjennomføringen av ytelsen er nærmere beskrevet i de bilagene som nedenfor er inkludert i avtalen.</p> <p>Med avtalen menes den generelle avtaleteksten med bilag.</p>	1.1	<p>AVTALENS OMFANG <i>Avtalen gjelder anskaffelse av utstyr, programvare og/eller andre ytelser ("leveransen") som spesifisert nærmere i bilagene.</i></p> <p>Kunden har på bakgrunn av sine formål og behov fremstilt sine krav i bilag 1 (Kundens kravspesifikasjon) og beskrevet sin tekniske plattform i bilag 3. Leverandøren har beskrevet sin løsning i forhold til Kundens kravspesifikasjon i bilag 2 (Leverandørens løsningsspesifikasjon).</p> <p><i>Dersom oppgradering av Kundens tekniske plattform er nødvendig for Kundens utnyttelse av leveransen skal Leverandøren påpeke dette i bilag 2. Hvis det etter Leverandørens mening er åpenbare feil, mangler eller uklarheter i Kundens kravspesifikasjon skal Leverandøren påpeke dette i bilag 2.</i></p> <p>Omfanget og gjennomføringen av leveransen er nærmere beskrevet i de bilagene som nedenfor er inkludert i avtalen.</p> <p>Med avtalen menes denne generelle avtaleteksten med bilag.</p>																																																
1.2	<p>BILAG TIL AVTALEN</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)</th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 3: Oversikt over utstyr, programvare og andre ytelser</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 5: Testing og godkjenning</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 6: Administrative bestemmelser</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)	Ja	Nei	Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon			Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon			Bilag 3: Oversikt over utstyr, programvare og andre ytelser			Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan			Bilag 5: Testing og godkjenning			Bilag 6: Administrative bestemmelser			Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser			1.2	<p>BILAG TIL AVTALEN</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)</th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 3: <i>Kundens tekniske plattform</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 5: Testing og godkjenning</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 6: Administrative bestemmelser</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)	Ja	Nei	Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon			Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon			Bilag 3: <i>Kundens tekniske plattform</i>			Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan			Bilag 5: Testing og godkjenning			Bilag 6: Administrative bestemmelser			Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser		
Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)	Ja	Nei																																																	
Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon																																																			
Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon																																																			
Bilag 3: Oversikt over utstyr, programvare og andre ytelser																																																			
Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan																																																			
Bilag 5: Testing og godkjenning																																																			
Bilag 6: Administrative bestemmelser																																																			
Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser																																																			
Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)	Ja	Nei																																																	
Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon																																																			
Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon																																																			
Bilag 3: <i>Kundens tekniske plattform</i>																																																			
Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan																																																			
Bilag 5: Testing og godkjenning																																																			
Bilag 6: Administrative bestemmelser																																																			
Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser																																																			

	<table border="1"> <tr> <td>Bilag 8: Endringer i avtaleteksten</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 9: Endringer etter avtaleinngåelsen</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Andre bilag:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Bilag 8: Endringer i avtaleteksten			Bilag 9: Endringer etter avtaleinngåelsen			Andre bilag:							<table border="1"> <tr> <td>Bilag 8: Endringer i den generelle avtaleteksten</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Bilag 9: Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Andre bilag:</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Bilag 8: Endringer i den generelle avtaleteksten			Bilag 9: Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen			Andre bilag:					
Bilag 8: Endringer i avtaleteksten																											
Bilag 9: Endringer etter avtaleinngåelsen																											
Andre bilag:																											
Bilag 8: Endringer i den generelle avtaleteksten																											
Bilag 9: Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen																											
Andre bilag:																											
	Tabell 1 – Oversikt over bilag.			Tabell 1 – Oversikt over bilag.																							
1.3	<p>TOLKING – RANGORDNING Ved motstrid skal følgende tolkingsprinsipper legges til grunn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilag 8 og bilag 9 går foran den generelle avtaleteksten, men bare i den utstrekning det fremgår klart og utvetydig hvilket punkt eller hvilke punkter som er endret, erstattet eller gjort tillegg til. Ved motstrid der endringen ikke er klart spesifisert som angitt, går den generelle avtaleteksten foran de nevnte bilagene. 2. Bilag 2 går foran bilag 1, men bare i den utstrekning det fremgår klart og utvetydig hvilket punkt eller hvilke punkter som er endret, erstattet eller gjort tillegg til. Ved motstrid der endringen ikke er klart spesifisert som angitt, går kravspesifikasjonen foran løsningsspesifikasjonen. 3. I tilfelle motstrid mellom bilagene der endringene ikke er klart spesifisert som angitt i punktene 1 og 2 over, går bilag 1 foran de øvrige bilagene. 4. Hvis det er motstrid mellom et bilag og den generelle avtaleteksten går bilaget bare foran den generelle avtaleteksten hvis det fremgår klart og utvetydig av bilaget hvilket punkt eller hvilke punkter som er endret, erstattet eller gjort tillegg til. 5. Avtalen går foran møtereferater, notater og liknende dokumenter som utferdiges i prosjektet. 	<p>1.3</p> <p>TOLKING – RANGORDNING <i>Endringer til den generelle avtaleteksten skal samles i bilag 8, med mindre den generelle avtaleteksten henviser slike endringer til et annet bilag.</i></p> <p>Ved motstrid skal følgende tolkingsprinsipper legges til grunn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Den generelle avtaleteksten går foran bilagene.</i> 2. <i>Bilag 1 går foran de øvrige bilagene.</i> 3. <i>I den utstrekning det fremgår klart og utvetydig hvilket punkt eller hvilke punkter som er endret, erstattet eller gjort tillegg til, skal følgende motstridprinsipper gjelde:</i> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>Bilag 2 går foran bilag 1.</i> b. <i>Bilag 8 går foran den generelle avtaleteksten.</i> c. <i>Hvis den generelle avtaleteksten henviser endringer til et annet bilag enn bilag 8, går slike endringer foran den generelle avtaleteksten.</i> d. <i>Bilag 9 går foran de øvrige bilagene.</i> 																									
1.4	<p>PARTENES REPRESENTANTER Hver av partene skal ved inngåelsen av avtalen oppnevne en representant som er bemyndiget til å opptre på vegne av partene i saker som angår avtalen. Bemyndiget representant for partene, og eventuell utskiftning av</p>	<p>1.6</p> <p>PARTENES REPRESENTANTER Hver av partene skal ved inngåelsen av avtalen oppnevne en representant som er bemyndiget til å opptre på vegne av partene i saker som angår avtalen. Bemyndiget representant for partene, og</p>																									

	disse, spesifiseres nærmere i bilag 6.		<i>prosedyrer og varslingsfrister for eventuell utskiftning av disse, spesifiseres nærmere i bilag 6.</i>
1.5	<p>DEFINISJONER Med installasjon menes innlegging av programvare og/eller montasje og av utstyr.</p> <p>Med avsluttende inspeksjon menes undersøkelse av om fysiske og tekniske forhold er slik at Leverandøren godkjenner at installasjon kan finne sted.</p>		<i>Strøket</i>
1.6	<p>ENDRINGER I FORHOLD TIL DEN GENERELLE AVTALETEKSTEN Endringer til den generelle avtaleteksten skal samles i bilag 8, med mindre den generelle avtaleteksten henviser slike endringer til et annet bilag.</p>		<i>Flyttet til punkt 1.3</i>
1.7	<p>ENDRINGER OG TILFØYELSER ETTER AVTALEINNGÅELSE Hvis Kunden etter at avtalen er inngått, har behov for å endre kravene til ytelsene eller andre forutsetninger for avtalen på en slik måte at ytelsenes karakter eller omfang blir annerledes enn avtalt, kan Kunden be om en endringsavtale.</p> <p>Leverandøren kan gjøre sitt samtykke betinget av justeringer i vederlag eller tidsplaner hvis han sannsynliggjør et grunnlag for slike justeringer. Krav om justert vederlag eller tidsplan må fremsettes senest samtidig med at Leverandøren aksepterer Kundens endringsforslag. Krav om endret vederlag og/eller tidsplan anses som et tilbud fra Leverandøren, som Kunden kan velge å akseptere.</p> <p>Avtale om tilleggsytelser og/eller levering av tillegg til utstyr eller programmer kan inngås ved å bruke bilag 9. Dette gjelder imidlertid ikke dersom Leverandøren kan dokumentere slike endrede forhold som gjør det nødvendig å forhandle om fullstendig ny avtale.</p> <p>Endringer i avtalen skal være skriftlige, og de må være undertegnet av bemyndiget representant fra hver av partene. Det skal føres et løpende register over endringer i avtalen. Dette registret utgjør bilag 9.</p>	1.4	<p>ENDRINGER OG TILFØYELSER ETTER AVTALEINNGÅELSE <i>Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen skal gjøres skriftlig i henhold til prosedyrene i kapittel 3.</i></p>
1.8	RETT TIL AVTALE OM VEDLIKEHOLD OG SERVICE	1.5	RETT TIL AVTALE OM VEDLIKEHOLD OG SERVICE

	<p>Kunden har rett til å inngå avtale om vedlikehold og service med Leverandøren, eller med tredjepart som etter nærmere avtale kan utføre dette på Leverandørens vegne. En slik avtale bør inngås samtidig med denne avtalen. Avtale skal inngås på grunnlag av en av Statens standard avtaler om vedlikehold og service.</p> <p>Hvis vedlikeholds- og serviceavtale ikke inngås som angitt over, har Leverandøren plikt til i 5 (fem) år fra utløpet av godkjenningsperioden å inngå slik avtale når Kunden ønsker det.</p> <p>I denne perioden er Leverandøren forpliktet til å opprettholde tilgang på nødvendig kompetanse m.v. levert etter denne avtalen.</p>		<p>Kunden har rett til å inngå avtale om vedlikehold og service med Leverandøren, eller med tredjepart som etter nærmere avtale kan utføre dette på Leverandørens vegne. <i>Dersom partene ikke avtaler annet skal slik avtale inngås på grunnlag av en av Statens standardavtaler om vedlikehold og service av utstyr og programmer.</i></p> <p><i>Avtale om vedlikehold og service bør inngås samtidig med denne avtalen.</i> Hvis slik avtale ikke inngås samtidig med denne avtalen, har Leverandøren plikt til i 2 (to) år fra utløpet av godkjenningsperioden å inngå slik avtale når Kunden ønsker det. <i>Kunden har i så fall rett til å kreve ytelser og prismessige betingelser som ikke er dårligere enn Leverandørens alminnelige betingelser (f. eks listepriiser) på det aktuelle tidspunkt.</i></p> <p>I denne perioden er Leverandøren forpliktet til å opprettholde tilgang på nødvendig kompetanse på ytelser som er levert etter denne avtalen.</p>
2	GJENNOMFØRING AV LEVERANSEN	2	GJENNOMFØRING AV LEVERANSEN
2.1	FORBEREDELSE TIL INSTALLASJON OG LEVERING	2.1	FORBEREDELSE TIL INSTALLASJON OG LEVERING
2.1.1	Tilsending av dokumentasjon, opplysningsplikt m.v.	2.1.1	Dokumentasjon, opplysningsplikt m.v.
	<p>Avtalt dokumentasjon, jf bilag 3, skal leveres uten ugrunnet opphold etter at avtalen er underskrevet, og senest innen den fristen som er satt i bilag 4, slik at Kunden kan forberede lokalene for Leverandørens installasjonsarbeid, og gi Kunden anledning til å forberede sin organisasjon for godkjenningsperioden.</p> <p>Leverandøren er ansvarlig for å gi Kunden tilstrekkelige opplysninger i forbindelse med alle forhold som kan være av betydning for vellykket installasjonsforberedelse og drift av anlegget. Hvis ikke annet er bestemt, skal det gis opplysninger om eventuelle krav som må stilles i forbindelse med telekommunikasjon, beregning av strømforsyning, opplegg av strømkurser, sikring av driftssikkerhet, sikring mot tap av data eller ødeleggelse av anlegg ved svikt i strømtilførsel, sikring mot uautorisert</p>		<p><i>Krav til dokumentasjon skal fremgå av bilag 1 og 2. Med mindre annet er avtalt skal dokumentasjonen tilfredsstille de krav som følger av god IT-skikk og det som til enhver tid følger av "beste praksis" på området.</i></p> <p>Avtalt dokumentasjon for utstyr og standardprogramvare skal leveres uten ugrunnet opphold etter at avtalen er underskrevet, og senest innen den fristen som er satt i bilag 4, slik at Kunden kan forberede lokalene for Leverandørens installasjonsarbeid, og gi Kunden anledning til å forberede sin organisasjon for godkjenningsperioden. <i>Dokumentasjon av tilpasninger som er utviklet spesielt for Kunden skal følge leveransetidspunktene i bilag 4.</i></p>

	<p>tilgang til anlegget, og andre konkrete forhold for denne anskaffelsen som eventuelt ikke fremgår av installasjonsinstruks eller tilsvarende.</p>		<p>Dokumentasjonen skal fortrinnsvis være på norsk. Den skal være datert og være den sist tilgjengelige ajourførte versjon. Dersom noe dokumentasjon ikke er på norsk, skal det være spesifisert uttrykkelig i bilag 2 hvilket språk den er på. Såfremt ikke annet fremgår av bilag 2, leveres dokumentasjonen i 1 (ett) eksemplar på papir, samt i maskinlesbar form på det medium og i det format som er beskrevet i bilag 2.</p> <p>I den utstrekning det er relevant for leveransen, er Leverandøren ansvarlig for å gi Kunden tilstrekkelige opplysninger i forbindelse med alle forhold som kan være av betydning for vellykket installasjonsforberedelse og drift av leveransen. Hvis ikke annet er bestemt, skal det gis opplysninger om eventuelle krav som må stilles i forbindelse med telekommunikasjon, beregning av strømforsyning, opplegg av strømkurser, sikring av driftssikkerhet, sikring mot tap av data eller ødeleggelse av anlegg ved svikt i strømtilførsel, sikring mot uautorisert tilgang til systemet, og andre konkrete forhold for leveransen som eventuelt ikke fremgår av installasjonsinstruks eller tilsvarende.</p>
<p>2.1.2</p>	<p>Oppsigelse av avtalen</p> <p>Kunden kan si opp avtalen med 1 (en) måneds skriftlig varsel mot å betale Leverandøren et avbestillingsvederlag. Størrelsen på avbestillingsvederlag samt eventuelle begrensninger i når avtalen kan sies opp skal fremgå av bilag 7.</p> <p>Leverandøren kan ikke si opp avtalen.</p>	<p>2.4</p>	<p>AVBESTILLING</p> <p>Kunden kan <i>helt eller delvis avbestille leveransen under denne avtalen med 1 (en) måneds skriftlig varsel.</i></p> <p><i>Ved slik avbestilling skal Kunden betale:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>a. Det beløp som Leverandøren har til gode for den del av leveransen som allerede er gjennomført</i> <i>b. Leverandørens nødvendige og dokumenterte direkte kostnader knyttet til omdisponering av personell.</i> <i>c. Andre dokumenterte direkte kostnader som Leverandøren påføres som følge av avbestillingen, herunder utlegg og kostnader som Leverandøren har</i>

			<p><i>pådratt seg før avbestillingen ble mottatt, og som Leverandøren ikke kan nyttiggjøre seg i andre sammenhenger.</i></p> <p><i>I tillegg skal Kunden betale et avbestillingsgebyr som er lik det minste av:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>4 (fire) prosent av kontraktsprisen eller</i> - <i>6 (seks) prosent av den del av kontraktsprisen som ikke er betalt på avbestillingstidspunktet og heller ikke er betalt i henhold til punkt a) ovenfor.</i> <p><i>Annet avbestillingsgebyr kan avtales mellom partene i bilag 7.</i></p> <p><i>Ved delvis avbestilling skal avbestillingsgebyret beregnes på grunnlag av det avbestiltes andel av kontraktsprisen.</i></p>
2.1.3	Opplæring Hvis ikke noe annet er avtalt i bilag 3, skal avtalt opplæring av Kunden personale gjennomføres før han tar anlegget i bruk, vanligvis så nær opp til starten på godkjenningsperioden som mulig. De konkrete datoer for denne avtalen er nevnt i bilag 4.	2.1.2	Opplæring Hvis ikke noe annet er avtalt i bilag 1 og/eller 2, skal avtalt opplæring av Kunden personale gjennomføres før Kunden tar leveransen i bruk, vanligvis så nær opp til starten på godkjenningsperioden som mulig. De konkrete datoer for denne avtalen er angitt i bilag 4.
2.1.4	Innredning Kunden vil for egen regning innrede lokaler for utstyret og sørge for elektrisk kraftforsyning, kjøle- og ventilasjonsanlegg og andre installasjoner, som foreskrevet av Leverandøren i installasjonsinstruks e.l. Leverandøren skal veilede Kunden med hensyn til bygging eller ominnredning av lokaler for utstyret og bruken av det.	2.1.3	Innredning <i>Ingen endringer</i>
2.1.5	Ansvar for å forberede installasjon Kunden er ansvarlig for at nødvendige forberedelser i henhold til Leverandørens installasjonsinstruks er ferdige som avtalt under punkt 2.1.6.	2.1.4	Ansvar for å forberede installasjon Kunden er ansvarlig for at nødvendige forberedelser i Kundens lokaler er ferdige som avtalt under punkt 2.1.5, <i>herunder at kravene til teknisk plattform, i den utstrekning dette er Kundens ansvar, er i samsvar med kravene angitt i bilag 2.</i>

	Dersom forberedelsene forsinkes, som følge av feil eller mangler ved installasjonsinstruksen eller ved gjennomføringen av Leverandørens veiledning, opplysningsplikt eller annen avtalt oppfølging ved utføringen av arbeidet, er dette ikke Kundens ansvar.		Dersom forberedelsene forsinkes, som følge av feil eller mangler ved Leverandørens <i>dokumentasjon eller informasjon som Kunden har mottatt i henhold til punkt 2.1.1 ovenfor</i> , er dette ikke Kundens ansvar.
2.1.6	Tidsfrist for forberedelse av installasjon, og leverandørens avsluttende inspeksjon Forberedelsene til installasjon skal normalt være ferdige i god tid før avtalt starttidspunkt for installasjonen, og senest innen den fristen som er satt i bilag 4. Leverandøren skal da foreta en avsluttende inspeksjon. Feil og mangler som påvises ved inspeksjonen skal Kunden rette innen avtalt starttidspunkt for installasjonen, jf. bilag 4.	2.1.5	Tidsfrist for forberedelse av installasjon, og leverandørens avsluttende inspeksjon Forberedelsene til installasjon skal normalt være ferdige i god tid før avtalt starttidspunkt for installasjonen, og senest innen den fristen som er angitt i bilag 4. Leverandøren skal da foreta en avsluttende inspeksjon <i>av om fysiske og/eller tekniske forhold er slik at Leverandøren godkjenner at installasjon kan finne sted, med mindre partene har avtalt i bilag 4 at dette ikke er relevant</i> . Feil og mangler som påvises ved inspeksjonen skal Kunden rette innen avtalt starttidspunkt for installasjonen, jf. bilag 4.
2.1.7	Leverandørens godkjennelse Etter Leverandørens inspeksjon og skriftlig godkjennelse, er Kunden fri for ansvar ved eventuell forsinkelse av utstyrets installasjon og godkjennelse på grunn av slike feil og mangler ved lokalets innredning m.v. som Leverandøren burde ha oppdaget ved omhyggelig inspeksjon. Leverandørens inspeksjon skal likevel ikke anses som en godkjennelse av at elektrisitetsforsyningen er ifølge forskriftene, eller at klimaanlegget svarer til sine spesifikasjoner, med mindre det inngår i leveransen.	2.1.6	Leverandørens godkjennelse Etter Leverandørens inspeksjon og skriftlige godkjennelse, <i>kan Leverandøren ikke kreve dekket eventuelle merutgifter</i> Leverandøren blir påført som følge av eventuell forsinkelse av leveransen på grunn av slike feil og mangler ved lokalets innredning <i>eller teknisk plattform</i> som Leverandøren burde ha oppdaget ved <i>forsvarlig</i> inspeksjon.
2.1.8	Installasjon - Installasjonsdag Leverandøren er ansvarlig for å installere og ferdigstille utstyr og/eller programmer slik at de fungerer som en helhet etter de kravene og spesifikasjonene som fremgår av avtalen. Det skal gis skriftlig melding til Kunden om at installasjonen er gjennomført og at anlegget er klart til bruk innen den frist som er satt i bilag 4.	2.1.7	Installasjon – Installasjonsdag Leverandøren er ansvarlig for å installere og ferdigstille utstyr og/eller programmer slik at de fungerer som en helhet i henhold til de krav og spesifikasjoner som fremgår av avtalen. Det skal gis skriftlig melding til Kunden om at installasjonen er gjennomført og at <i>leveransen</i> er klar til bruk innen den frist som er <i>angitt</i> i bilag 4.

<p>Første virkedag etter at slik melding er mottatt av Kunden regnes som installasjonsdag.</p> <p>Dersom det er åpenbart at installasjonen er så mangelfull at den ikke tilfredsstillter kravene etter avtalen, kan Kunden bestride meldingen innen fem (5) virkedager og installasjonsdagen regnes ikke som inntruffet.</p>	<p>Første virkedag etter at slik melding er mottatt av Kunden <i>anses</i> som installasjonsdag. <i>Med virkedager menes de dagene som ikke er lørdager, søndager og offentlige høytids- og helligdager, og heller ikke jule- og nyttårsaften.</i></p> <p>Dersom det er åpenbart at installasjonen er så mangelfull at den ikke tilfredsstillter kravene etter avtalen, kan Kunden bestride meldingen innen fem (5) virkedager og installasjonsdag <i>anses</i> ikke som inntruffet.</p>
<p>2.2 KUNDENS AKSEPTANSETEST</p>	<p>2.2 KUNDENS AKSEPTANSETEST</p>
<p>2.2.1 Kundens akseptansetest</p> <p>Leverandøren skal i samarbeid med Kunden utarbeide og ha ansvar for en plan for Kundens akseptansetest med testprosedyrer som godtgjør at levert utstyr/og eller programmer tilfredsstillter avtalte krav, som grunnlag for Kundens gjennomføring av sin helhetlige undersøkelse i godkjenningsperioden. Kunden skal bistå Leverandøren i utarbeidelsen av planen. Planen skal beskrive hvordan Kundens akseptansetest skal gjennomføres, og inneholde detaljerte beskrivelser av hvilke tester som skal gjennomføres, samt kriterier for aksept.</p> <p>Plan for Kundens akseptansetest skal foreligge 10 (ti) virkedager før testen skal starte. Kundens akseptansetest kan ikke starte før installasjonsdag.</p> <p>Planen for Kundens akseptansetest anses godkjent av Kunden, med mindre Kunden innen 10 (ti) virkedager etter mottakelsen skriftlig har meddelt Leverandøren at planen ikke godkjennes. Kundens godkjennelse endrer ikke det forholdet at Leverandøren beholder ansvaret for planen.</p> <p>Kunden kan nekte å godkjenne planen for Kundens akseptansetest hvis den ikke er i samsvar med avtalen. Kunden må i så fall meddele det skriftlig til Leverandøren, med angivelse av hva som ikke er i henhold til det avtalte og hva som må endres.</p>	<p>2.2.1 Plan for Kundens akseptansetest</p> <p><i>Kunden skal i samarbeid med Leverandøren utarbeide og ha ansvar for en plan for Kundens akseptansetest med testprosedyrer som godtgjør at levert utstyr/og eller programmer tilfredsstillter avtalte krav (akseptansetestplanen), som grunnlag for Kundens gjennomføring av sin helhetlige undersøkelse i akseptansetesten.</i></p> <p><i>Leverandøren skal innen den frist som er angitt i bilag 4, på bakgrunn av de krav som er stilt til leveransen, utarbeide grunnlagsmateriale til akseptansetestplanen. Grunnlagsmaterialet skal inkludere akseptanseprosedyrer og akseptanskriterier, som muliggjør Kundens videre arbeid med akseptansetestplanen.</i></p> <p><i>Akseptansetestplanen skal beskrive hvordan Kundens akseptansetest skal gjennomføres, og inneholde detaljerte beskrivelser av hvilke tester som skal gjennomføres, samt kriterier for aksept.</i></p> <p><i>Kunden skal forelegge forslag til testplan for Leverandøren til uttalelse senest 30 (tretti) virkedager før akseptansetesten skal starte. Leverandøren skal vurdere akseptansetestplanen og gi skriftlig tilbakemelding på om den anses dekkende for å oppnå tilfredsstillende testing av løsningen. Hvis Leverandøren anser at akseptansetestplanen ikke er dekkende skal han gi Kunden skriftlig</i></p>

<p>Hvis Leverandøren motsetter seg Kundens krav, skal det meddeles skriftlig uten ugrunnet opphold og senest innen 5 (fem) virkedager fra Leverandøren mottok Kundens meddelelse.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke motsetter seg Kundens krav, skal Leverandøren snarest mulig rette forholdet og levere hele dokumentet på nytt, med mindre Kunden aksepterer at bare de deler av det som rettelsen har betydning for leveres. De rettede dokumenter anses godkjent av Kunden, med mindre Kunden innen 10 (ti) virkedager har meddelt skriftlig at rettelsen ikke godkjennes. Ovennevnte prosedyre gjentas inntil eventuelle tvister er løst, eller det er oppnådd enighet.</p> <p>Andre frister kan avtales i bilag 4.</p>	<p><i>tilbakemelding om hva som bør rettes for at planen skal kunne anses dekkende. Leverandørens tilbakemelding skal foreligge senest 10 (ti) virkedager etter at testplanen er mottatt av Leverandøren.</i></p> <p>Andre frister kan avtales i bilag 4.</p>																								
<p>2.2.2 Definisjon av feilnivåer</p> <p>Kundens akseptansetest skal, hvis ikke annet avtales, ta utgangspunkt i følgende definisjon av feil:</p> <table border="1" data-bbox="286 799 1126 1299"> <thead> <tr> <th>Nivå</th> <th>Kategori</th> <th>Beskrivelse</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>Kritisk feil</td> <td>Feil som medfører at standardssystem og tilpasning stopper, at data går tapt eller at andre vesentlige funksjoner for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt. Feil ved dokumentasjonen som gjør at Kunden ikke kan bruke standardssystem og tilpasning eller vesentlige deler av den som avtalt.</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>Alvorlig feil</td> <td>Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. Dokumentasjon som er viktig for Kunden er mangelfull, upresis eller lett kan misforstås.</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>Mindre alvorlig feil</td> <td>Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. Dokumentasjon som er dårlig formulert eller kan misforstås.</td> </tr> </tbody> </table>	Nivå	Kategori	Beskrivelse	A	Kritisk feil	Feil som medfører at standardssystem og tilpasning stopper, at data går tapt eller at andre vesentlige funksjoner for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt. Feil ved dokumentasjonen som gjør at Kunden ikke kan bruke standardssystem og tilpasning eller vesentlige deler av den som avtalt.	B	Alvorlig feil	Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. Dokumentasjon som er viktig for Kunden er mangelfull, upresis eller lett kan misforstås.	C	Mindre alvorlig feil	Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. Dokumentasjon som er dårlig formulert eller kan misforstås.	<p>2.2.2 Definisjon av feilnivåer</p> <p>Kundens akseptansetest skal, hvis ikke annet avtales, ta utgangspunkt i følgende definisjoner av feil:</p> <table border="1" data-bbox="1254 799 2051 1361"> <thead> <tr> <th>Nivå</th> <th>Kategori</th> <th>Beskrivelse</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>Kritisk feil</td> <td>- Feil som medfører at <i>systemet</i> stopper, at data går tapt eller at andre funksjoner <i>som er kritiske</i> for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt. - <i>Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan bruke systemet eller vesentlige deler av det.</i></td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>Alvorlig feil</td> <td>- Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. - <i>Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan benytte funksjoner som er viktige for Kunden.</i></td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>Mindre alvorlig feil</td> <td>- Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. - <i>Dokumentasjonen er mangelfull, upresis eller kan lett misforstås.</i></td> </tr> </tbody> </table>	Nivå	Kategori	Beskrivelse	A	Kritisk feil	- Feil som medfører at <i>systemet</i> stopper, at data går tapt eller at andre funksjoner <i>som er kritiske</i> for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt. - <i>Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan bruke systemet eller vesentlige deler av det.</i>	B	Alvorlig feil	- Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. - <i>Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan benytte funksjoner som er viktige for Kunden.</i>	C	Mindre alvorlig feil	- Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. - <i>Dokumentasjonen er mangelfull, upresis eller kan lett misforstås.</i>
Nivå	Kategori	Beskrivelse																							
A	Kritisk feil	Feil som medfører at standardssystem og tilpasning stopper, at data går tapt eller at andre vesentlige funksjoner for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt. Feil ved dokumentasjonen som gjør at Kunden ikke kan bruke standardssystem og tilpasning eller vesentlige deler av den som avtalt.																							
B	Alvorlig feil	Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. Dokumentasjon som er viktig for Kunden er mangelfull, upresis eller lett kan misforstås.																							
C	Mindre alvorlig feil	Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. Dokumentasjon som er dårlig formulert eller kan misforstås.																							
Nivå	Kategori	Beskrivelse																							
A	Kritisk feil	- Feil som medfører at <i>systemet</i> stopper, at data går tapt eller at andre funksjoner <i>som er kritiske</i> for Kunden ikke er levert eller ikke virker som avtalt. - <i>Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan bruke systemet eller vesentlige deler av det.</i>																							
B	Alvorlig feil	- Feil som fører til at funksjoner som er viktige for Kunden ikke virker som beskrevet i avtalen og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. - <i>Dokumentasjonen er ufullstendig eller misvisende og dette medfører at Kunden ikke kan benytte funksjoner som er viktige for Kunden.</i>																							
C	Mindre alvorlig feil	- Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. - <i>Dokumentasjonen er mangelfull, upresis eller kan lett misforstås.</i>																							

			<i>Tabell 2. Definisjon av feilnivåer</i>
2.2.3	<p>Omfang</p> <p>Etter installasjonsdag skal Kunden gjennomføre en akseptansetest for programvare og/eller utstyr som omfattes av leveransen, jf. bilag 3. Den skal påbegynnes og avsluttes i henhold til de fristene som fremgår av bilag 4. Kundens akseptansetest skal gjennomføres slik som beskrevet i bilag 5, i henhold til godkjent plan for Kundens akseptansetest, jf. punkt 2.2.1.</p> <p>Er ikke annet avtalt, skal Kundens akseptansetest omfatte</p> <ul style="list-style-type: none"> a. funksjonstest b. robusthetstest c. integrasjonstest d. volum-, kapasitets- og svartidstest e. gjennomgang av all dokumentasjon f. installasjonstest g. test av driftsprosedyrer, herunder sikkerhetskopiering <p>Inntreffer det under testen feil eller andre problemer som medfører at videre testing er formålsløst, skal testen avbrytes og påbegynnes fra starten av når forholdet er utbedret.</p> <p>Alle feil som meldes skal være kategorisert som A-, B- eller C-feil av Kunden, jf. pkt 2.2.2.</p>	2.2.3	<p>Akseptansetestens omfang</p> <p><i>Kundens akseptansetest skal omfatte programvare og/eller utstyr som inngår i leveransen, jf bilag 1 og 2. Er ikke annet avtalt i bilag 5, skal Kundens akseptansetest omfatte følgende tester:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. funksjonstest b. robusthetstest c. integrasjonstest d. volum-, kapasitets- og svartidstest e. gjennomgang av all dokumentasjon f. installasjonstest g. test av driftsprosedyrer, herunder sikkerhetskopiering
2.2.4	<p>Protokoll for Kundens akseptansetest</p> <p>Kunden skal føre protokoll for hele testen som viser hvilke tester som er utført, og for hvert enkelt testområde</p> <ul style="list-style-type: none"> a. når testen ble utført b. hvem som utførte testen 	2.2.4	<p>Gjennomføring av Kundens akseptansetest</p> <p>Akseptansetesten skal gjennomføres etter installasjonsdag, og skal for øvrig påbegynnes og avsluttes i henhold til de fristene som fremgår av bilag 4.</p> <p>Kundens akseptansetest skal gjennomføres slik som beskrevet i bilag 5, og i henhold til <i>akseptansetestplanen</i>, jf. punkt 2.2.1.</p>

<p>c. resultat av testen</p> <p>Alle feil som meldes under Kundens akseptansetest skal om mulig være dokumentert, slik at de kan reproduseres.</p> <p>Kunden er forpliktet til å holde fremdriftsplanen for testen. Kunden skal melde feil til Leverandøren fortløpende og Leverandøren skal utbedre feilene uten ugrunnet opphold. Hvis Kunden blir hindret i sin gjennomføring av testen fordi Leverandøren ikke holder avtalt fremdrift ved utbedring av feil, skal Kunden stoppe testen til Leverandøren har foretatt nødvendige rettinger. Den tiden testen har vært stoppet, skal legges til perioden for Kundens akseptansetest.</p> <p>Leverandøren skal dokumentere sitt system for versjonskontroll. Kunden kan likevel velge å reteste tidligere rettede feil ved mottakelse av hver nye versjon. Hvis Leverandøren leverer versjoner hvor tidligere utbedrede feil ikke er i orden, skal Kundens akseptansetest stoppes til Leverandøren har foretatt nødvendige rettinger. Den tiden testen har vært stoppet, skal legges til testperioden.</p> <p>Hvis Kunden etter gjennomført test ikke godkjenner leveransen skal det protokolleres og begrunnes.</p> <p>Protokollen skal underskrives av begge parters representanter, som beholder hvert sitt underskrevne eksemplar.</p>	<p>Kunden skal føre protokoll for hele testen som viser hvilke tester som er utført, og for hvert enkelt testområde:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. når testen ble utført b. hvem som utførte testen c. resultat av testen <p>Alle feil som meldes under Kundens akseptansetest skal om mulig være dokumentert, slik at de kan reproduseres. Alle feil som meldes skal være kategorisert av Kunden som A-, B- eller C-feil, jf. pkt 2.2.2.</p> <p>Kunden er forpliktet til å holde fremdriftsplanen for testen. Kunden skal melde feil til Leverandøren fortløpende og Leverandøren skal utbedre feilene uten ugrunnet opphold. Hvis Kunden blir hindret i sin gjennomføring av testen fordi Leverandøren ikke holder avtalt fremdrift ved utbedring av feil, skal Kunden stoppe testen til Leverandøren har foretatt nødvendige rettinger. Den tiden testen har vært stoppet, skal legges til perioden for Kundens akseptansetest.</p> <p>Leverandøren skal dokumentere sitt system for versjonskontroll. Kunden kan likevel velge å reteste tidligere rettede feil ved mottakelse av hver nye versjon. Hvis Leverandøren leverer versjoner hvor tidligere utbedrede feil ikke er i orden, skal Kundens akseptansetest stoppes til Leverandøren har foretatt nødvendige rettinger. Den tiden testen har vært stoppet, skal legges til testperioden.</p> <p><i>Inntreffer det under testen feil eller andre problemer som medfører at videre testing er formålsløst, skal testen avbrytes og påbegynnes fra starten av når forholdet er utbedret.</i></p> <p>Protokollen for testen skal underskrives av begge parters representanter, som beholder hvert sitt underskrevne eksemplar.</p>
--	--

<p>2.2.5 Godkjenning av Kundens akseptansetest</p> <p>Hvis Kunden godkjenner testen, må Kunden gi Leverandøren skriftlig melding om dette uten ugrunnet opphold. Den anses under enhver omstendighet som godkjent hvis ikke Kunden innen 10 (ti) virkedager etter at testen skal være avsluttet i henhold til planen for Kundens akseptansetest, medregnet eventuelle tillegg grunnet forhold som beskrevet i punkt 2.2.4, skriftlig har meddelt Leverandøren at den ikke er godkjent. Anførsel i protokollen er tilstrekkelig skriftlig melding.</p> <p>Kunden kan ikke nekte å godkjenne testen på grunn av forhold som er uvesentlige for Kundens bruk av leveransen. A- og B-feil anses hver for seg som vesentlige. C-feil anses som uvesentlige, hvis ikke flere C-feil samlet sett medfører at godkjenning vil være klart urimelig. Kunden kan sette som vilkår for å godkjenne testen at det foreligger en realistisk tidsplan for snarest mulig utbedring av alle feil.</p> <p>Hvis Kunden ikke godkjenner testen, skal det begrunnes skriftlig. Hvis Leverandøren gjør gjeldende at nektelsen er urettmessig, herunder at Leverandøren er uenig i kategoriseringen av feil, må det gis skriftlig melding om dette og senest innen 5 (fem) virkedager. Hvis Kunden fremdeles ikke godkjenner testen, skal tvisten løses etter kapittel 15.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke bestrider Kundens nektelse, skal Leverandøren sende Kunden en tidsplan for utbedring av feilene ved leveransen. Leverandøren skal gi Kunden skriftlig melding når utbedringen er gjort. Utbedringer anses ikke utført før de er forsvarlig testet. Tester skal omfatte alle deler av leveransen som kan være påvirket av feilene.</p> <p>Kunden skal så snart Leverandøren har meldt at feilene er utbedret, ta opp igjen og gjennomføre sin systemtest av utbedringene.</p> <p>Godkjenningsperioden kan først begynne når eventuelle A- og B-feil er utbedret av Leverandøren, og akseptansetestet av Kunden med vellykket resultat og godkjenning.</p>	<p>2.2.5 Godkjenning av Kundens akseptansetest</p> <p>Hvis Kunden godkjenner testen, må Kunden gi Leverandøren skriftlig melding om dette uten ugrunnet opphold. <i>Slik melding kan gis i protokollen.</i> Testen anses under enhver omstendighet som godkjent hvis ikke Kunden innen 10 (ti) virkedager etter at testen skal være avsluttet i henhold til <i>akseptansetestplanen</i>, medregnet eventuelle tillegg grunnet forhold som beskrevet i punkt 2.2.4, skriftlig har meddelt Leverandøren at den ikke er godkjent. <i>Akseptansetesten anses også som godkjent dersom Kunden velger å sette løsningen i drift før testen er godkjent av Kunden.</i></p> <p>Kunden kan ikke nekte å godkjenne testen på grunn av forhold som er uvesentlige for Kundens bruk av leveransen. A- og B-feil anses hver for seg som vesentlige, <i>med unntak av B-feil som ikke er vesentlige for Kundens mulighet til å sette programvaren i drift og påbegynne godkjenningsperioden.</i> C-feil anses som uvesentlige, hvis ikke flere C-feil samlet sett medfører at godkjenning vil være klart urimelig. <i>Feil som kun har oppstått en gang, og som ikke har latt seg gjenskape i akseptansetestperioden, anses ikke som feil i forhold til godkjenning av testen.</i> Kunden kan sette som vilkår for å godkjenne testen at det foreligger en realistisk plan for snarest mulig utbedring av alle feil.</p> <p>Hvis Kunden ikke godkjenner testen, skal det begrunnes skriftlig. <i>Kundens anførsel i protokollen anses som tilstrekkelig skriftlig begrunnelse, forutsatt at det klart er angitt at testen underkjennes.</i> Hvis Leverandøren gjør gjeldende at nektelsen er urettmessig, herunder at Leverandøren er uenig i kategoriseringen av feil, må det gis skriftlig melding om dette og senest innen 5 (fem) virkedager. Hvis Kunden fremdeles ikke godkjenner testen, skal tvisten løses etter kapittel 16.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke bestrider Kundens nektelse, skal Leverandøren <i>innen 5 (fem) virkedager</i> sende Kunden en tidsplan for utbedring av feilene ved leveransen. Leverandøren skal gi</p>
---	---

	Kundens akseptansetesting og godkjenning er ikke til hinder for at Kunden senere kan gjøre gjeldende feil som Kunden ikke kunne eller burde ha oppdaget under testen.		<p>Kunden skriftlig melding når utbedringen er gjort. Utbedringer anses ikke utført før de er forsvarlig testet <i>av Leverandøren</i>. Tester skal omfatte alle deler av leveransen som kan være påvirket av feilene.</p> <p>Kunden skal så snart Leverandøren har meldt at feilene er utbedret <i>og testet, fortsette sin akseptansetest. Kunden har krav på rimelig tilleggstid til å utføre slik testing.</i></p> <p>Godkjenningsperioden kan først begynne når <i>akseptansetesten er godkjent.</i></p> <p>Kundens godkjenning <i>av akseptansetesten</i> er ikke til hinder for at Kunden senere kan <i>kreve utbedret feil og mangler</i> som Kunden ikke oppdaget under testen, eller feil som ikke er rettet av <i>Leverandøren</i> i akseptansetestperioden.</p>
2.2.6	Idriftsettelse Programvare og/eller utstyr skal settes i ordinær drift etter at Kundens akseptansetest er vellykket gjennomført og godkjent, og innen den fristen som er angitt i bilag 4, som grunnlag for at godkjenningsperioden kan starte. Partenes plikter i forbindelse med idriftsettelse er spesifisert i bilag 5.	2.2.6	Idriftsettelse Programvare og/eller utstyr skal settes i ordinær drift etter at Kundens akseptansetest er vellykket gjennomført og godkjent, og innen den fristen som er angitt i bilag 4. Partenes plikter i forbindelse med idriftsettelse er spesifisert i bilag 4.
2.3	GODKJENNINGSPERIODE OG LEVERINGSDAG	2.3	GODKJENNINGSPERIODE OG LEVERINGSDAG
2.3.1	Varighet Fra og med den dagen leveransen er satt i ordinær drift løper en godkjenningsperiode på 3 (tre) måneder, med mindre annen varighet er avtalt i bilag 5.	2.3.1	Varighet Fra og med den dagen leveransen er satt i ordinær drift løper en godkjenningsperiode på 3 (tre) måneder, med mindre annen varighet er avtalt i bilag 5. <i>Hvis oppstart av ordinær drift blir forsinket som følge av Kundens forhold løper godkjenningsperioden likevel fra avtalt tidspunkt, med mindre Kunden anmoder om endring av fremdriftsplanen i henhold</i>

			<i>til kapittel 3.</i>
2.3.2	Kundens undersøkelsesplikt Kunden skal gjennom den ordinære driften i godkjenningsperioden gjennomføre en undersøkelse av om leveransen er i samsvar med det som er avtalt, med de metoder Kunden finner hensiktsmessige. Dette inkluderer blant annet å prøve ut den bruksmessige kvaliteten gjennom praktisk bruk.	2.3.2	Kundens undersøkelsesplikt Kunden skal <i>i løpet av</i> godkjenningsperioden gjennomføre en undersøkelse av om leveransen er i samsvar med det som er avtalt. <i>Kundens undersøkelse i godkjenningsperioden skal gjennomføres med utgangspunkt i de ordinære, daglige drifts- og arbeidsoppgavene. En nærmere spesifisering av innholdet i godkjenningsperioden med konkret angivelse av de undersøkelsene som skal gjennomføres, er angitt i bilag 5.</i>
2.3.3	Håndtering av feil I godkjenningsperioden skal Kunden fortløpende gi Leverandøren skriftlig melding om eventuelle feil, med beskrivelse av feilene og etter prosedyrer som eventuelt er avtalt i bilag 5. Hvis ikke annet er avtalt i bilag 5 skal eventuelle feil være utbedret senest innen utgangen av godkjenningsperioden. Hvis Kunden finner, og skriftlig påberoper seg A-feil, anses grunnlaget for videre undersøkelse i godkjenningsperioden umuliggjort. Godkjenningsperioden skal anses stoppet fra den dagen Kunden sender melding, og starter ikke igjen før Leverandøren har utbedret feilene etter reglene i 2.3.4. Tilsvarende gjelder for B-feil, men da begrenset til den eller de funksjoner som B-feilene rammer. Leverandøren skal så raskt som mulig utbedre feilene og teste slik det fremgår av punkt 2.3.4, fjerde ledd.	2.3.3	Håndtering av feil I godkjenningsperioden skal Kunden fortløpende gi Leverandøren skriftlig melding om eventuelle feil, med beskrivelse av feilene, etter prosedyrer som eventuelt er avtalt i bilag 5. Hvis ikke annet er avtalt i bilag 5 skal eventuelle feil være utbedret senest innen utgangen av godkjenningsperioden. Hvis Kunden finner, og skriftlig påberoper seg A-feil, anses grunnlaget for videre undersøkelse i godkjenningsperioden umuliggjort. Godkjenningsperioden skal anses stoppet fra den dagen Kunden sender melding, og starter ikke igjen før Leverandøren har utbedret feilene etter reglene i 2.3.4. Tilsvarende gjelder for B-feil <i>som alene eller sammen gjør videre undersøkelse umulig eller svært vanskelig eller som i vesentlig grad reduserer verdien av undersøkelsen for Kunden så lenge feilen(e) består.</i> Leverandøren skal så raskt som mulig utbedre feilene og teste slik det fremgår av punkt 2.3.4, fjerde ledd.
2.3.4	Endelig godkjenning – Leveringsdag Kunden skal før utløpet av godkjenningsperioden sende Leverandøren en skriftlig melding om resultatet av undersøkelsen, og om leveransen anses å være i samsvar med det avtalte og dermed kan godkjennes, eller ikke.	2.3.4	Endelig godkjenning – Leveringsdag Kunden skal før utløpet av godkjenningsperioden sende Leverandøren en skriftlig melding om resultatet av undersøkelsen, og om leveransen anses å være i samsvar med det avtalte og dermed

<p>Er slik melding ikke sendt innen utløpet av godkjenningsperioden anses leveransen likevel som godkjent (ved passivitet).</p> <p>Kunden kan ikke nekte å godkjenne leveransen på grunn av forhold som er uvesentlige for Kundens bruk av leveransen. A- og B-feil anses hver for seg som vesentlige. C-feil anses som uvesentlige, hvis ikke flere C-feil samlet sett medfører at godkjenning vil være klart urimelig. Kunden kan sette som vilkår for godkjenning av leveransen at det foreligger en realistisk tidsplan for snarest mulig utbedring av alle feil.</p> <p>Hvis Kunden ikke godkjenner at leveransen er i samsvar med det avtalte, skal det begrunnes skriftlig. Hvis Leverandøren gjør gjeldende at nektelsen er urettmessig, herunder at Leverandøren er uenig i kategoriseringen av feil, må det gis skriftlig melding om dette og senest innen 5 (fem) virkedager fra mottak av Kundens melding om nektelse. Hvis Kunden fremdeles ikke godkjenner leveransen, skal tvisten løses etter kapittel 15.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke bestrider Kundens nektelse, skal Leverandøren lage en tidsplan som sendes Kunden, for utbedring av feilene ved leveransen. Leverandøren skal gi Kunden skriftlig melding når utbedringen er gjort. Utbedringer anses ikke utført før de er forsvarlig testet. Tester skal omfatte alle deler av leveransen som kan være påvirket av feilene.</p> <p>Kunden skal så snart Leverandøren har meldt at feilene er utbedret, fortsette sin undersøkelse av det utbedrede gjennom den bruksmessige testen i godkjenningsperioden.</p> <p>Første virkedag etter at det leverte er eller anses godkjent, er leveringsdag.</p> <p>Fra leveringsdagen har Kunden garanti som bestemt i kapittel 4.</p> <p>Hvis godkjenningsperioden underkjennes skal godkjenningsperioden</p>	<p>kan godkjennes, eller ikke. Er slik melding ikke sendt innen utløpet av godkjenningsperioden anses leveransen likevel som godkjent (ved passivitet).</p> <p>Kunden kan ikke nekte å godkjenne leveransen på grunn av forhold som er uvesentlige for Kundens bruk av leveransen. A- og B-feil anses hver for seg som vesentlige. C-feil anses som uvesentlige, hvis ikke flere C-feil samlet sett medfører at godkjenning vil være klart urimelig. Kunden kan sette som vilkår for godkjenning av leveransen at det foreligger en realistisk plan for snarest mulig utbedring av alle feil.</p> <p>Hvis Kunden ikke godkjenner at leveransen er i samsvar med det avtalte, skal det begrunnes skriftlig. Hvis Leverandøren gjør gjeldende at nektelsen er urettmessig, herunder at Leverandøren er uenig i kategoriseringen av feil, må det gis skriftlig melding om dette og senest innen 5 (fem) virkedager fra mottak av Kundens melding om nektelse. Hvis Kunden fremdeles ikke godkjenner leveransen, skal tvisten løses etter kapittel 16.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke bestrider Kundens nektelse, skal Leverandøren innen 5 (fem) virkedager sende Kunden en plan for utbedring av feilene ved leveransen. Leverandøren skal gi Kunden skriftlig melding når utbedringen er gjort. Utbedringer anses ikke utført før de er forsvarlig testet av Leverandøren. Tester skal omfatte alle deler av leveransen som kan være påvirket av feilene.</p> <p>Kunden skal så snart Leverandøren har meldt at feilene er utbedret, fortsette sin undersøkelse av det utbedrede i godkjenningsperioden.</p> <p>Hvis leveransen ikke godkjennes skal godkjenningsperioden utvides til vilkårene for godkjenning er oppfylt.</p> <p>Første virkedag etter at det leverte er eller anses godkjent, er leveringsdag.</p>
---	---

<p>utvides til grunnene for underkjenning ikke lenger er til stede. Hvis forsinkelsene til sammen overskrider en periode som tilsvarer varigheten av godkjenningsperioden, og dette ikke skyldes Kunden, tredjepart Kunden har ansvaret for, eller force majeure, foreligger det en forsinkelse som anses av vesentlig betydning som gir Kunden rett til heving, jf. punkt 10.7.4.</p> <p>Kundens etterfølgende undersøkelse og godkjenning er ikke til hinder for at Kunden senere kan gjøre gjeldende feil som Kunden ikke kunne eller burde ha oppdaget i godkjenningsperioden.</p>	<p>Fra leveringsdagen har Kunden garanti som bestemt i kapittel 4.</p> <p>Kundens godkjenning er ikke til hinder for at Kunden senere kan kreve utbedret feil og mangler som Kunden ikke oppdaget i godkjenningsperioden, eller feil som ikke er rettet av Leverandøren i godkjenningsperioden Leverandørens eventuelle krav på dekning av ekstra utgifter er regulert i punkt 4.3.</p>
<p>3 ENDRINGER AV AVTALEN</p>	<p>3 ENDRINGER AV LEVERANSEN ETTER AVTALEINNGÅELEN</p>
<p>3.1 RETT TIL ENDRINGER AV AVTALENS INNHOLD (LEVERANSEENDRING)</p> <p>Kunden har rett til å gi pålegg om endring med hensyn til økning eller reduksjon i omfang, karakter, art, kvalitet eller utførelse av leveransen, samt endring i fremdriftsplanen forutsatt at endringen ligger innenfor hva partene med rimelig grunn kan ha forventet da avtalen ble inngått.</p> <p>Leverandøren er dog ikke forpliktet til å utføre endringsarbeider som samlet utgjør mer enn 15 (femten) prosent netto tillegg til den opprinnelige kontraktsprisen.</p> <p>Dersom Leverandørens samlede vederlag etter fradrag og tillegg reduseres med mer enn 15 (femten) prosent av den opprinnelige kontraktsprisen, skal reduksjonen behandles som avbestilling (jf. punkt 2.1.2).</p> <p>Endringer og tillegg til avtalen skal skje skriftlig, og må være undertegnet av en bemyndiget representant. Det skal føres en fortløpende katalog over endringer og tillegg til avtalen. Denne katalogen utgjør bilag 9.</p> <p>Det er partenes intensjon at antallet endringer og tillegg i størst mulig grad skal begrenses slik at avtalt fremdriftsplan kan overholdes.</p>	<p>3.1 RETT TIL ENDRINGER AV AVTALENS INNHOLD (LEVERANSEENDRING)</p> <p>Kunden har rett til å gi pålegg om endring med hensyn til økning eller reduksjon i omfang, karakter, art, kvalitet eller utførelse av leveransen, samt endring i fremdriftsplanen forutsatt at endringen ligger innenfor hva partene med rimelig grunn kan ha forventet da avtalen ble inngått.</p> <p>Leverandøren er dog ikke forpliktet til å utføre endringsarbeider som samlet utgjør mer enn 15 (femten) prosent netto tillegg til den opprinnelige kontraktsprisen, <i>med mindre det er snakk om en omtvistet endringsordre etter punkt 3.8.</i></p> <p>Dersom Leverandørens samlede vederlag etter fradrag og tillegg reduseres med mer enn 15 (femten) prosent av den opprinnelige kontraktsprisen, skal reduksjonen behandles som delvis avbestilling, jf. punkt 2.4.1.</p>

<p>3.2</p>	<p>ENDRINGSOVERSLAG</p> <p>Leverandøren skal senest innen 10 (ti) virkedager fra mottak av skriftlig anmodning om endringen utrede aktuelle risiko- og endringskonsekvenser og gi et prisestimat.</p> <p>Utredningen skal minimum omfatte følgende punkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. beskrivelse av endringen b. beskrivelse av omfang og tidsforbruk for arbeid som må utføres som en følge av endringen c. virkningen på kravspesifikasjon/løsningsspesifikasjon/detaljspesifikasjon d. virkningen på krav til teknisk plattform e. virkning på kontraktsprisen med detaljert angivelse av beregningsgrunnlag f. virkning på fremdriftsplan g. endrede krav til Kundens medvirkning h. endringer i testplaner og testkriterier i. betydning for fremtidig vedlikehold av standardssystem og tilpasning og forholdet mellom dem <p>Dokumenterte kostnader i forbindelse med utarbeidelse av endringsoverslag dekkes av Kunden i henhold til gjeldende priser og betingelser for tilleggsarbeider, jf. bilag 7, forutsatt at Kunden har fått skriftlig estimat på vederlaget på forhånd.</p> <p>Dersom utarbeidelsen av endringsoverslag i seg selv krever endringer i fremdriftsplanen, kan Leverandøren kreve justering av planen.</p>	<p>3.2</p>	<p>ENDRINGSOVERSLAG</p> <p>Leverandøren skal senest innen 10 (ti) virkedager fra mottak av skriftlig anmodning om endringen utrede aktuelle risiko- og endringskonsekvenser og gi et prisestimat. <i>Ved anmodning om store endringer, kan partene avtale en forlengelse av fristen med det antall dager som er rimelig.</i></p> <p>Utredningen skal minimum omfatte følgende punkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. beskrivelse av endringen b. beskrivelse av omfang og tidsforbruk for arbeid som må utføres som en følge av endringen c. virkningen på kravspesifikasjon/løsningsspesifikasjon/detaljspesifikasjon d. virkningen på krav til teknisk plattform e. virkning på kontraktsprisen med detaljert angivelse av beregningsgrunnlag, jf punkt 3.5 f. virkning på fremdriftsplan, jf punkt 3.5 g. endrede krav til Kundens medvirkning h. endringer i testplaner og testkriterier i. betydning for fremtidig vedlikehold av leveransen <p>Dokumenterte kostnader i forbindelse med utarbeidelse av endringsoverslag dekkes av Kunden i henhold til gjeldende priser og betingelser for tilleggsarbeider, jf. bilag 7. <i>Hvis det i bilag 7 er angitt standardpriser for utarbeidelse av endringsoverslag har Leverandøren ikke rett til å få dekket kostnader utover dette med mindre Kunden skriftlig har godkjent et mer omfattende estimat på forhånd.</i></p> <p>Dersom utarbeidelsen av endringsoverslag i seg selv krever endringer i fremdriftsplanen, kan Leverandøren kreve justering av planen.</p>
<p>3.3</p>	<p>ENDRINGSORDRE</p>	<p>3.3</p>	<p>ENDRINGSORDRE</p>

<p>Hvis Kunden aksepterer Leverandørens utredning og pris, skal han gi Leverandøren beskjed om at han ønsker tjenesteendringen utført ved å utstede en endringsordre. Dette gjøres ved å fylle ut et bestillingsskjema. Bestillingsskjemaet (endringsordren) skal undertegnes av begge parter.</p> <p>Leverandøren skal deretter innen den fristen som er angitt i bilag 4, sørge for at endringsordren blir innarbeidet i avtalen, slik at endringer i spesifikasjoner, fremdriftsplan, teknisk plattform, tester, krav til Kundens medvirkning samt endring av kontraktpris, fremkommer i avtalen.</p> <p>Endringene skal fremlegges Kunden for godkjenning. Kunden skal innen den fristen som er angitt i bilag 4, ta stilling til endringene i avtalen.</p> <p>Betingelsene i avtalen gjelder også for endringsordrer hvis det ikke uttrykkelig er sagt noe annet i endringsordren.</p>	<p>Hvis Kunden aksepterer Leverandørens utredning og pris, skal <i>Kunden</i> gi Leverandøren beskjed om at <i>Kunden</i> ønsker endringen utført ved å utstede en endringsordre. <i>Endringsordren</i> skal undertegnes av <i>Kunden</i>.</p> <p>Leverandøren skal deretter <i>innen 10 (ti) virkedager fra Leverandøren mottar undertegnet endringsordre</i>, sørge for at endringsordren blir innarbeidet i avtalen, slik at endringer i spesifikasjoner, fremdriftsplan, teknisk plattform, tester, krav til Kundens medvirkning samt endring av kontraktpris, fremkommer i avtalen.</p> <p>Endringene skal fremlegges Kunden for godkjenning.</p> <p>Betingelsene i avtalen gjelder også for endringsordrer hvis det ikke uttrykkelig er sagt noe annet i endringsordren</p>
<p>3.4 DOKUMENTASJON AV ENDRINGEN Leverandøren skal holde oversikt over bestilte tjenesteendringer, oppdatere bilag 9 og ajourføre detaljspesifikasjonen når endringen er utført.</p>	<p>3.4 DOKUMENTASJON AV ENDRINGEN <i>Endringer av leveransen som angitt i kapittel 3 skal skje skriftlig, og skal undertegnes av bemyndiget representant for partene. Leverandøren skal føre en fortløpende katalog over endringene som utgjør bilag 9, og uten ugrunnet opphold gi Kunden en oppdatert kopi.</i></p>
<p>3.5 KONSEKVENSER AV ENDRINGSORDRE Dersom Kunden krever en endring har Leverandøren rett til å kreve endringer i kontraktpris og fremdriftsplan eller øvrige forhold (jf. punkt 3.2) som er forårsaket av Kundens endringskrav.</p> <p>Endringer i kontraktsprisen skal beregnes med utgangspunkt i de timeprisene eller andre enhetspriser som fremgår av bilag 7, såfremt endringsarbeidet i det vesentlige er likeartet med arbeider det er fastsatt timepris eller enhetspris for.</p> <p>I andre tilfeller enn de nevnt i forrige ledd, skal Leverandøren fremsette et tilbud på tillegg eller fradrag for endringene. Tilbudet skal reflektere</p>	<p>3.5 KONSEKVENSER AV ENDRINGSORDRE Dersom Kunden krever en endring har Leverandøren rett til å kreve endringer i kontraktpris og fremdriftsplan eller øvrige forhold, jf. punkt 3.2, som er forårsaket av Kundens endringskrav.</p> <p>Endringer i kontraktsprisen skal beregnes med utgangspunkt i de timeprisene eller andre enhetspriser som fremgår av bilag 7, såfremt endringsarbeidet i det vesentlige er likeartet med arbeider det er fastsatt timepris eller enhetspris for.</p> <p>I andre tilfeller enn de som er nevnt i forrige <i>avsnitt</i>, skal Leverandøren fremsette et tilbud på tillegg eller fradrag for</p>

	<p>det generelle prisnivået i denne avtalen.</p> <p>Når Leverandøren mottar endringsordren skal den iverksettes uten ugrunnet opphold. Dette gjelder selv om endringsordrens virkning på kontraktsprisen, fremdriftsplanen eller andre betingelser i avtalen ennå ikke er endelig fastsatt, jf. punkt 3.6.</p> <p>Dersom det kreves endringer og/eller tillegg som i utgangspunktet ville medført endring i avtalt installasjonsdag eller leveringsdag skal Leverandøren så langt det er praktisk mulig forsøke å forsere gjennomføringen slik at avtalt installasjonsdag eller leveringsdag likevel kan overholdes. Forsering skal i så fall anses som en endring som skal behandles i henhold til reglene i kapittel 3.</p>		<p>endringene. Tilbudet skal reflektere det generelle prisnivået i denne avtalen.</p> <p>Dersom det kreves endringer og/eller tillegg som i utgangspunktet ville medført endring i avtalt installasjonsdag eller leveringsdag skal Leverandøren så langt det er praktisk mulig forsøke å forsere gjennomføringen slik at avtalt installasjonsdag eller leveringsdag likevel kan overholdes. Forsering skal i så fall anses som en endring som skal behandles i henhold til reglene i kapittel 3.</p> <p>Når Leverandøren mottar endringsordren skal den iverksettes uten ugrunnet opphold. Dette gjelder selv om endringsordrens virkning på kontraktsprisen, fremdriftsplanen eller andre betingelser i avtalen ennå ikke er endelig fastsatt, jf. punkt 3.6.</p>
<p>3.6</p>	<p>TVIST OM KONSEKVENSENE AV EN ENDRING Dersom partene er enige om at det foreligger en endring, men er uenige om endringens virkning på kontraktsprisen, skal Kunden betale et foreløpig vederlag beregnet etter reglene i punkt 3.5. Dersom det ikke er reist søksmål for endringsarbeidet innen 6 (seks) måneder etter leveringsdagen eller den dagen varsel om heving eller avbestilling ble mottatt av Leverandøren, skal det utbetalte vederlaget anses som endelig. Leverandøren skal stille sikkerhet for vederlaget frem til det tidspunktet da vederlaget anses endelig fastsatt.</p>	<p>3.6</p>	<p>TVIST OM KONSEKVENSENE AV EN ENDRING Dersom partene er enige om at det foreligger en endring, men er uenige om endringens virkning på kontraktsprisen, skal Kunden betale et foreløpig vederlag beregnet etter reglene i punkt 3.5. Dersom det ikke er <i>krevd avgjørelse fra en uavhengig ekspert eller mekler</i> eller reist søksmål for endringsarbeidet innen 6 (seks) måneder etter leveringsdagen eller den dagen varsel om heving eller avbestilling ble mottatt av Leverandøren, skal det utbetalte vederlaget anses som endelig.</p> <p>Leverandøren skal stille sikkerhet for vederlaget frem til det tidspunktet da vederlaget anses endelig fastsatt.</p>
<p>3.7</p>	<p>UENIGHET OM DET FORELIGGER EN ENDRING Krever Kunden i form av pålegg, spesifikasjoner, eller på annen måte utført et nærmere bestemt arbeid som Leverandøren mener ikke inngår som en del av hans forpliktelser i henhold til avtalen, skal Leverandøren skriftlig kreve at Kunden utferdiger en endringsordre.</p> <p>Leverandøren skal sammen med krav om endringsordre sende Kunden utredning av aktuelle risiko- og endringskonsekvenser, og gi et prisestimat (endringsoverslag) i henhold til punkt 3.2. Kostnader i</p>	<p>3.7</p>	<p>UENIGHET OM DET FORELIGGER EN ENDRING</p> <p><i>Ingen endringer</i></p>

	<p>forbindelse med utarbeidelse av endringsoverslag dekkes ikke av Kunden dersom det ikke utstedes en endringsordre i henhold til punkt 3.3.</p> <p>Unnlater Leverandøren å fremsette slikt krav uten ugrunnet opphold, skal arbeidet anses å være en del av Leverandørens forpliktelse i henhold til avtalen, og Leverandøren taper sin rett til å påberope seg arbeidet som grunnlag for fristforlengelse, ekstra vederlag eller erstatning.</p>		
3.8	<p>OMTVISTET ENDRINGSORDRE Dersom Leverandøren har krevd at Kunden utferdiger endringsordre i henhold til punkt 3.7, skal Kunden innen rimelig tid utstede endringsordre i henhold til punkt 3.3.</p> <p>Dersom Kunden anser at arbeidet er en del av leveransen, skal det uttrykkelig angis at endringsordren er omtvistet (omtvistet endringsordre). Endringsordren skal inneholde en begrunnelse for hvorfor Kunden anser at endringsordren er omtvistet.</p> <p>Selv om endringsordren er omtvistet, har Leverandøren plikt til å utføre det som er pålagt mot sikkerhetsstillelse fra Kunden. Krav om sikkerhetsstillelse gjelder ikke dersom Kunden er en norsk offentlig virksomhet.</p>	3.8	<p>OMTVISTET ENDRINGSORDRE Dersom Leverandøren har krevd at Kunden utferdiger endringsordre i henhold til punkt 3.7, skal Kunden innen rimelig tid utstede endringsordre i henhold til punkt 3.3, <i>eller skriftlig frafalle kravet.</i></p> <p>Dersom Kunden anser at arbeidet er en del av leveransen, skal det uttrykkelig angis at endringsordren er omtvistet (omtvistet endringsordre). Endringsordren skal inneholde en begrunnelse for hvorfor Kunden anser at endringsordren er omtvistet.</p> <p>Selv om endringsordren er omtvistet, har Leverandøren plikt til å utføre det som er pålagt mot sikkerhetsstillelse fra Kunden. Krav om sikkerhetsstillelse gjelder ikke dersom Kunden er en norsk offentlig virksomhet.</p>
3.9	<p>TVISTELØSNING – OMTVISTET ENDRINGSORDRE Hvis Leverandøren har mottatt en omtvistet endringsordre, må Leverandøren enten kreve en avgjørelse fra en uavhengig ekspert eller mekler, eller innen 6 (seks) måneder etter å ha mottatt den omtvistede endringsordren reise søksmål eller bringe tvisten inn for voldgift for å få sitt krav endelig avgjort. Gjør ikke Leverandøren det, anses arbeidet å være en del av Leverandørens plikter etter avtalen.</p>	3.9	<p>TVISTELØSNING – OMTVISTET ENDRINGSORDRE Hvis Leverandøren har mottatt en omtvistet endringsordre, må Leverandøren <i>innen 6 (seks) måneder etter å ha mottatt den omtvistede endringsordren enten kreve en avgjørelse fra en uavhengig ekspert eller mekler, eller reise søksmål eller bringe tvisten inn for voldgift for å få sitt krav endelig avgjort, jf kapittel 16.</i> Gjør ikke Leverandøren det, anses arbeidet å være en del av Leverandørens plikter etter avtalen.</p>
4	GARANTIPERIODEN	4	GARANTIPERIODE
4.1	<p>GARANTI OG REKLAMASJONSRETT Fra leveringsdag (jf punkt 2.2.3) har Kunden garanti etter dette kapitlet og reklamasjonsrett som bestemt i punkt 10.2.</p>		

<p>4.2</p>	<p>OMFANG Forutsatt normal, aktsom bruk fra Kundens side, skal Leverandøren i en garantiperiode uten ekstra kostnad utbedre feil og mangler, skifte ut defekte deler på utstyr og foreta feilretting i programmer som omfattes av denne avtalen. Kunden må ha reklamert på forholdet senest innen utløpet av garantiperioden.</p> <p>Garantiperioden er 2 (to) år for utstyr og 1 (ett) år for programmer regnet fra leveringsdag. Dette omfatter alle deler og all arbeidsinnsats, bortsett fra det som henger sammen med normal slitasje av forbruksmateriell.</p> <p>Det vises til kapittel 9 om Leverandørens mislighold. Dette kapittelet gjelder også for garantiperioden, bortsett fra kravet i punkt 10.2 om at mangelen eller årsaken til mangelen må antas å ha foreligget allerede ved leveringsdagen.</p>	<p>4.1</p>	<p>GARANTIENS OMFANG <i>Med mindre annet er avtalt i bilag 8 er garantiperioden 2 (to) år for utstyr og 1 (ett) år for programmer regnet fra leveringsdag, jf punkt 2.3.</i></p> <p>Forutsatt normal, aktsom bruk fra Kundens side, skal Leverandøren i garantiperioden uten ekstra kostnad utbedre feil og mangler, skifte ut defekte deler på utstyr og foreta feilretting i programmer som omfattes av denne avtalen. Kunden må ha <i>påberopt seg feil</i> senest innen utløpet av garantiperioden.</p>
<p>4.3</p>	<p>YTELSESnivÅ Vedlikeholdstjenester og serviceytelser utover garantiytelsene skal spesifiseres og prises i egen avtale, jf punkt 1.8.</p> <p>Dersom avtale om vedlikehold eller service ikke er inngått, eller partene ønsker det av andre grunner, skal det avtales i bilag 3 hvilket ytelsesnivå som konkret skal gjelde for Leverandøren i garantiperioden.</p> <p>For øvrig skal arbeidet med å avhjelpe feil og mangler påbegynnes og gjennomføres uten ugrunnet opphold etter at Leverandøren har fått melding om feilen eller mangelen.</p>	<p>4.2</p>	<p>YTELSESnivÅ Vedlikeholdstjenester og serviceytelser utover garantiytelsene skal spesifiseres og prises i egen avtale, jf punkt 1.6.</p> <p><i>Hvis partene har inngått avtale om vedlikehold og service skal ytelsesnivået i denne avtalen legges til grunn også for garantiytelsene.</i></p> <p>Dersom avtale om vedlikehold eller service ikke er inngått, eller partene ønsker det av andre grunner, skal <i>ytelsesnivået i garantiperioden spesifiseres i bilag 1 og/eller 2.</i></p> <p>For øvrig skal arbeidet med å avhjelpe feil og mangler påbegynnes og gjennomføres uten ugrunnet opphold etter at Leverandøren har fått melding om feilen eller mangelen.</p> <p><i>Hvis Leverandøren velger å rette feil i garantiperioden ved å levere en ny versjon av programvaren, har Leverandøren ikke krav på vederlag for den nye versjonen selv om denne inneholder forbedringer. Leverandøren kan bare feilrette ved levering av ny</i></p>

			<i>versjon dersom Kunden kan nyttiggjøre seg denne på Kundens eksisterende tekniske plattform.</i>
4.4	<p>EKSTRA VEDERLAG</p> <p>Hvis mangler som burde ha vært oppdaget under godkjenningsperioden først påberopes på et senere tidspunkt, kan Leverandøren imidlertid kreve vederlag for de ekstra utgiftene han eventuelt påføres som følge av sen reklamasjon.</p> <p>Ved feil og mangler som er forårsaket av uaktsomhet fra Kundens side, skal Leverandøren yte samme tjeneste som avtalt ovenfor, men da som en fakturerbar tjeneste. Hvis ikke annet er avtalt, legges Leverandørens listepriis for slike tjenester til grunn.</p> <p>Se også punkt 10.6.</p>	4.4	<p>EKSTRA VEDERLAG</p> <p>Hvis mangler som burde ha vært oppdaget under godkjenningsperioden først påberopes på et senere tidspunkt, kan Leverandøren kreve vederlag for de ekstra utgiftene Leverandøren eventuelt påføres som følge av sen reklamasjon.</p> <p>Ved feil og mangler som <i>ikke dekkes av garantien</i>, skal Leverandøren yte samme tjeneste som avtalt ovenfor, men da som en fakturerbar tjeneste. Hvis ikke annet er avtalt, legges Leverandørens listepriis for slike tjenester til grunn.</p>
5	LEVERANDØRENS PLIKTER	5	LEVERANDØRENS PLIKTER
5.1	<p>LEVERANDØRENS ANSVAR FOR SINE YTELSE</p> <p>Leverandørens ytelser skal på en helhetlig måte dekke de formål, funksjoner og krav som er spesifisert i avtalen med bilag.</p> <p>Leverandøren innestår for at leveransen blir gjennomført med tilstrekkelig kvalitative og kvantitative ressurser og kompetanse, ut fra kravene i avtalen. Leverandørens prosjektleder og øvrig nøkkelpersonell er angitt i bilag 6.</p> <p>Personer som i bilag 6 er spesifisert som nøkkelpersonell skal, innen</p>	5.1	<p>LEVERANDØRENS ANSVAR FOR SINE YTELSE</p> <p>Leverandøren <i>har ansvar for at den samlede leveransen (den helhetlige løsningen)</i> dekker de funksjoner og krav som er spesifisert i avtalen.</p> <p><i>Det er Leverandørens ansvar at leveransen er tilpasset den tekniske plattformen som er spesifisert i bilag 2 og 3, jf punkt 1.1, og at leveransen fungerer sammen med øvrig programvare som er spesifisert i bilag 1 og bilag 2.</i></p>

	<p>rammen av Leverandørens styringsrett som arbeidsgiver, ikke kunne skiftes ut uten forutgående godkjenning fra Kunden. Slik godkjenning kan ikke nektes uten saklig grunn. Nøkkelpersonellets reelle deltagelse i utførelsen av Leveransen kan ikke reduseres uten forutgående godkjenning fra Kunden.</p> <p>Personell som Kunden på saklig grunnlag ikke ønsker å benytte eller ønsker skiftet ut, skal snarest mulig erstattes med annet personell med minst tilsvarende kompetanse. Utskiftninger av personell skal ikke påvirke prosjektets fremdrift eller kostnadsramme.</p>	5.2	<p>KRAV TIL LEVERANDØRENS RESSURSER OG KOMPETANSE Leverandøren innestår for at leveransen blir gjennomført med tilstrekkelig kvalitative og kvantitative ressurser og kompetanse, ut fra kravene i avtalen. Leverandørens prosjektleder og øvrig nøkkelpersonell er angitt i bilag 6.</p> <p>Personer som i bilag 6 er spesifisert som nøkkelpersonell skal, innen rammen av Leverandørens styringsrett som arbeidsgiver, ikke kunne skiftes ut uten forutgående godkjenning fra Kunden. Slik godkjenning kan ikke nektes uten saklig grunn. Nøkkelpersonellets reelle deltagelse i utførelsen av Leveransen kan ikke reduseres uten forutgående godkjenning fra Kunden.</p> <p>Personell som Kunden på saklig grunnlag ikke ønsker å benytte eller ønsker skiftet ut, skal snarest mulig erstattes med annet personell med minst tilsvarende kompetanse.</p> <p>Utskiftninger av personell skal ikke påvirke prosjektets fremdrift eller påføre Kunden økte kostnader</p>
5.2	<p>FORBEDRINGER I UTSTYR Leverandøren skal i kontraktsperioden gi opplysninger og tilbud til Kunden om forbedrende modifikasjoner, supplerende utstyrsenheter og utskifting av levert utstyr med forbedrede modeller med tilhørende dokumentasjon (i den grad dette ikke følger av eventuelt inngått vedlikeholdsavtale) så snart de får tilgang til slik informasjon.</p>		Strøket
5.3	<p>PROGRAMVERSJONER, NYE PROGRAMMER Tilsvarende plikter Leverandøren i kontraktsperioden å gi Kunden opplysninger og tilbud om nye programversjoner og om nye programmer av interesse for Kunden, og forbedringer av de allerede leverte programmer så snart det er rimelig. Han plikter også å tilby dokumentasjon som gjør det mulig for Kunden å benytte disse nyheter og forbedringer i praksis (i den grad dette ikke følger av eventuell inngått serviceavtale).</p> <p>Ved levering av nye programversjoner av allerede leverte programmer,</p>		Strøket

	<p>skal et eventuelt vederlag kun dekke foretatte forbedringer.</p> <p>Leverandøren skal ta nødvendige forholdsregler for å unngå at Kundens utstyr/programmer blir rammet av virus ved levering av nye programversjoner. Dette inkluderer et ansvar for gjennomføring av oppdaterte virustester og eventuelle mottiltak i forhold til vedlikeholds- og servicetjenestene der dette er relevant.</p> <p>Dersom ny programversjon krever oppgradering av utstyr levert etter denne avtalen, skal Leverandøren i den grad det er mulig gi fulle opplysninger om behov for økt plass og kapasitet på grunn av det som leveres av ham. Kunden kan velge ikke å motta ny programversjon, med mindre Leverandøren dekker kostnadene ved det, inkludert oppgraderingen av utstyret.</p> <p>Hvis Kunden ut fra egne behov tar initiativ til å ta i bruk ny programversjon, vil Kunden anskaffe nødvendig oppgradering for egen regning.</p>		
5.4	<p>BRUK AV UNDERLEVERANDØR Leverandørens bruk og utskifting av underleverandør skal godkjennes skriftlig av Kunden. Godkjennelse kan ikke nektes uten saklig grunn.</p> <p>Underleverandør som er godkjent skal angis i bilag 6.</p>	5.3	<p>BRUK AV UNDERLEVERANDØR <i>Ingen endringer</i></p>
5.5	<p>SAMARBEID MED TREDJEPART Leverandøren plikter å samarbeide med tredjepart i den utstrekning Kunden finner dette nødvendig for utførelsen av arbeidsoppgavene angitt i denne avtalen. Omfanget av slik bistand samt eventuelt vederlag, avtales nærmere i bilag 6. Leverandøren plikter i slike tilfeller å ha en uavhengig stilling og opptre i samråd med Kunden.</p> <p>Leverandøren er imidlertid fritatt for pliktene som er nevnt i dette punktet hvis han sannsynliggjør at slikt samarbeid vil innebære en vesentlig ulempe i forhold til hans eksisterende underleverandører eller øvrige forretningsforbindelser.</p>	5.4	<p>SAMARBEID MED TREDJEPART <i>Ingen endringer.</i></p>
		5.5	LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

			<p><i>For avtaler som omfattes av forskrift 8. februar 2008 nr 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter gjelder følgende:</i></p> <p><i>Leverandøren skal sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos eventuelle underleverandører ikke har dårligere lønns- og arbeidsforhold enn det som følger av landsomfattende tariffavtale eller det som er normalt for vedkommende sted og yrke. Dette gjelder bare for ansatte som direkte medvirker til oppfyllelse av Leverandørens forpliktelser under avtalen.</i></p> <p><i>Alle avtaler Leverandøren inngår og som innebærer utførelse av arbeid under denne avtalen skal inneholde tilsvarende forpliktelser.</i></p> <p><i>Dersom Leverandøren ikke oppfyller denne forpliktelsen, har Kunden rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen, tilsvarende ca 2(to) ganger innsparingen for Leverandøren, inntil det er dokumentert at forholdet er bragt i orden.</i></p> <p><i>Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden legge frem dokumentasjon om de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Kunden og Leverandøren kan hver for seg kreve at opplysningene skal legges frem for en uavhengig tredjepart som Kunden har gitt i oppdrag å undersøke om kravene i denne bestemmelsen er oppfylt. Leverandøren kan kreve at tredjeparten skal ha undertegnet en erklæring om at opplysningene ikke vil bli benyttet for andre formål enn å sikre oppfyllelse av Leverandørens forpliktelse etter denne bestemmelsen. Dokumentasjonsplikten gjelder også underleverandører.</i></p> <p><i>Dersom en uavhengig tredjepart kommer til at kravene i denne bestemmelsen ikke er oppfylt, og Leverandøren bestrider dette, kan Kunden kreve at Leverandøren og underleverandører legger frem dokumentasjon for Kunden om de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet.</i></p>
6	KUNDENS PLIKTER	6	KUNDENS PLIKTER

6.1	KUNDENS ANSVAR FOR KLARHET OVERFOR LEVERANDØREN Kunden påtar seg ansvaret for å ha gitt uttrykk for formålet med anskaffelsen og sine krav og behov på en klar måte, som grunnlag for Leverandørens ytelser.	6.1	KUNDENS ANSVAR OG MEDVIRKNING Kunden påtar seg ansvaret for å ha gitt uttrykk for formålet med anskaffelsen og sine krav og behov <i>i bilag 1</i> på en klar måte, som grunnlag for Leverandørens ytelser. <i>Dersom det er angitt i bilag 2 at Kundens tekniske plattform må oppgraderes, jf punkt 1.1, skal Kunden selv sørge for slik oppgradering, med mindre annet er angitt i bilag 1 og/eller 2.</i> Kunden skal bidra til å legge forholdene til rette for at Leverandøren skal få utført sine plikter etter denne avtalen. <i>Kunden skal medvirke til prosjektets gjennomføring som spesifisert i bilag 6, i henhold til de frister som er angitt i bilag 4</i>
6.2	MEDVIRKNING Kunden skal bidra til å legge forholdene til rette for at Leverandøren skal få utført sine plikter etter denne avtalen. Dersom leveranse etter denne avtalen skal benyttes sammen med utstyr og/eller programmer som allerede er installert hos Kunden, skal han selv sørge for oppgradering av utstyr og/eller programmer og andre forberedelser som er nødvendig for at de kan virke sammen med det som leveres i henhold til denne avtalen med mindre annet er angitt i bilag 1.		
6.3	BRUK AV TREDJEPART Kunden kan fritt engasjere tredjepart til å bistå seg i forbindelse med sine oppgaver under avtalen. Disse angis i bilag 6. Leverandøren skal varsles om Kundens valg av tredjepart og kan motsette seg engasjementet dersom Leverandøren kan påvise at dette medfører vesentlig forretningsmessig ulempe for ham.	6.2	BRUK AV TREDJEPART <i>Ingen endringer</i>
6.4	SIKKERHETSKLARERING Kunden skal søke om sikkerhetsklarering for Leverandørens personale dersom dette er nødvendig for ytelser i henhold til denne avtalen.		<i>Strøket</i>
7	PLIKTER SOM GJELDER KUNDE OG LEVERANDØR	7	PLIKTER SOM GJELDER KUNDE OG LEVERANDØR
7.1	MØTER Dersom en part finner det nødvendig, kan parten med minst 3 (tre) virkedagers varsel innkalle til møte med den annen part for å drøfte avtaleforholdet og måten avtaleforholdet blir gjennomført på. Annen frist og rutiner for møtene kan avtales i bilag 6.	7.1	MØTER <i>Ingen endringer</i>
7.2	ANSVAR FOR UNDERLEVERANDØR OG TREDJEPART Dersom Leverandøren engasjerer underleverandør eller Kunden engasjerer tredjepart til å utføre arbeidsoppgaver som følger av denne avtalen, er parten fullt ansvarlig for utførelsen av disse oppgavene på samme måte som om parten selv stod for utførelsen.	7.2	ANSVAR FOR UNDERLEVERANDØR OG TREDJEPART <i>Ingen endringer</i>

<p>7.3</p>	<p>TAUSHETSPLIKT</p> <p>Taushetspliktsbestemmelsene i lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker 10. februar 1967 (forvaltningsloven) kommer til anvendelse for partene og eventuelle underleverandører og tredjeparter.</p> <p>Om nødvendig skal det undertegnes taushetserklæring. Det skal i tilfelle angis hvilke opplysninger som omfattes av taushetsplikten, og hvordan den skal ivaretas. Ansatte eller andre som fratrer sin tjeneste hos en av partene, skal pålegges å bevare taushetsplikt også etter fratredelsen.</p> <p>Taushetsplikten gjelder også etter avtalens opphør.</p>	<p>7.3</p>	<p>TAUSHETSPLIKT</p> <p><i>Informasjon som partene blir kjent med i forbindelse med avtalen og gjennomføringen av avtalen skal behandles konfidensielt, og ikke gjøres tilgjengelig for utenforstående uten samtykke fra den annen part.</i></p> <p><i>Hvis Kunden er en offentlig virksomhet er taushetsplikt etter denne bestemmelsen ikke mer omfattende enn det som følger av lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) eller tilsvarende sektorspesifikk regulering.</i></p> <p><i>Taushetsplikt etter denne bestemmelsen er ikke til hinder for utlevering av informasjon som kreves fremlagt i henhold til lov eller forskrift, herunder offentlighet og innsynsrett som følger av lov 19. mai 2006 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova). Om mulig, skal den annen part varsles før slik informasjon gis.</i></p> <p><i>Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder.</i></p> <p><i>Partene skal ta nødvendige forholdsregler for å sikre at uvedkommende ikke får innsyn i eller kan bli kjent med taushetsbelagt informasjon.</i></p> <p><i>Taushetsplikten gjelder partenes ansatte, underleverandører og tredjeparter som handler på partenes vegne i forbindelse med gjennomføring av avtalen. Partene kan bare overføre taushetsbelagt informasjon til slike underleverandører og tredjeparter i den utstrekning dette er nødvendig for gjennomføring av avtalen, forutsatt at disse pålegges plikt til konfidensialitet tilsvarende dette punkt 7.3.</i></p>
-------------------	--	-------------------	---

		<p><i>Taushetsplikten er ikke til hinder for at partene kan utnytte erfaring og kompetanse som opparbeides i forbindelse med gjennomføringen av avtalen.</i></p> <p><i>Taushetsplikten gjelder også etter at avtalen er opphørt. Ansatte eller andre som fratrer sin tjeneste hos en av partene skal pålegges taushetsplikt også etter fratredelsen om forhold som nevnt ovenfor. Taushetsplikten opphører fem (5) år etter leveringsdag, med mindre annet følger av lov eller forskrift.</i></p>
--	--	---

<p>7.4 MYNDIGHETSKRAV Partene skal i henholdsvis bilag 1 og 2 identifisere hvilke rettslige eller partsspesifikke krav som har relevans for inngåelse og gjennomføring av denne avtalen. Det kan være krav fra generelle regelverk; lov og forskrift om personopplysninger, offentlighetsloven, forvaltningsloven, eForvaltningsforskriften, og krav fra særregelverk på partenes respektive områder. Leverandøren skal i bilag 2 beskrive hvordan Leverandøren ivaretar disse kravene gjennom sin løsning.</p> <p>Hver av partene har ansvar for å følge opp sine respektive plikter i henhold til slike rettslige krav.</p> <p>Hver av partene dekker i utgangspunktet kostnadene ved å følge rettslige krav som gjelder parten selv, og partens virksomhet. Ved endringer i rettslige krav eller myndighetskrav som angår Kundens virksomhet, og som medfører behov for endringer i leveransen etter avtaleinngåelsen, dekkes kostnadene ved endringene og merarbeidet av Kunden.</p>	<p>9 EKSTERNE RETTSLIGE KRAV, PERSONVERN OG SIKKERHET 9.1 EKSTERNE RETTSLIGE KRAV OG TILTAK GENERELT <i>Kunden skal i bilag 1 identifisere hvilke rettslige eller partsspesifikke krav som har relevans for inngåelse og gjennomføring av denne avtalen. Det kan være krav fra generelle regelverk; lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og forskrift 15. desember 2000 nr. 1265 om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften), lov 19. mai 2006 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova), forvaltningsloven, forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften), og krav fra sektorspesifikt regelverk. Kunden skal vurdere hvorvidt det er krav til standarder etter Referansekatalogen for IT-standarder i offentlig sektor som må ivaretas i leveransen.</i></p> <p><i>Det er Kundens ansvar å konkretisere relevante krav for leveransen i bilag 1.</i></p> <p><i>Leverandøren skal i bilag 2 beskrive hvordan Leverandøren ivaretar disse kravene gjennom sin løsning.</i></p> <p>Hver av partene dekker i utgangspunktet kostnadene ved å følge rettslige krav som gjelder parten selv, og partens virksomhet. Ved endringer i rettslige krav eller myndighetskrav som angår Kundens virksomhet, og som medfører behov for endringer i leveransen etter avtaleinngåelsen, dekkes kostnadene ved endringene og merarbeidet av Kunden, jf kapittel 3.</p>
---	---

		9.2	PERSONOPPLYSNINGER <i>Hvis det er relevant for avtalen, skal partene i bilag 1 og 2 gjøre det klart hvordan personopplysninger skal behandles, samt om og eventuelt hvordan de kan overlates til andre for lagring og bearbeiding. Partene skal i bilag 1 og 2 inkludere regulering av relevante tiltak som følger av personopplysningsloven med forskrift, herunder oppfyllelse av kravene om sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi, risikovurdering og forholdsmessig sikring av opplysningene.</i>
		9.3	KRAV TIL ELEKTRONISK KOMMUNIKASJON OG SAKSBEHANDLING <i>Hvis Kunden i egenskap av offentlig virksomhet har behov for å formulere krav til elektronisk kommunikasjon eller saksbehandling i bilag 1, skal Kunden vise til og ta utgangspunkt i kravene i forvaltningslovens eForvaltningsforskrift, herunder kravene til sikkerhetsmål og sikkerhetsstrategi. Leverandøren skal tilsvarende i bilag 2 gi svar på hvordan slike eventuelle krav kan ivaretas.</i>
		9.4	SIKKERHETSGRADERT MATERIALE <i>Ved behov for tilgang til materiale (informasjon og objekter) som er sikkerhetsgradert på de tre høyeste nivåene, skal den nærmere håndteringen av behovene fremgå av henholdsvis bilag 1 og 2, inkludert de tidsmessige aspektene ved sikkerhetsklarering mv. Dette gjelder i den grad etterlevelse av kravene i sikkerhetsloven med forskrifter (av hensyn til rikets sikkerhet og andre vitale, nasjonale sikkerhetsinteresser mv) har relevans for avtalen.</i>
7.5	ANSVAR FOR UAKTSOM SKADEFORVOLDELSE Partene er, med nedenfor angitte begrensninger, erstatningsansvarlige for enhver skade og et hvert tap som de påfører sin avtalepart ved uaktsomhet. Erstatningsansvaret omfatter ikke: - upåregnelige skader og tap eller - beløp utover det vederlaget, ekskl. merverdiavgift, som følger av denne avtalen.		<i>Strøket</i>
8	VEDERLAG OG BETALINGSBETINGELSER	8	VEDERLAG OG BETALINGSBETINGELSER

<p>8.1</p>	<p>VEDERLAG Alle priser og nærmere betingelser for det vederlaget Kunden skal betale for Leverandørens ytelser fremgår av bilag 7.</p> <p>Utlegg dekkes bare i den grad de er avtalt. Reise- og diettkostnader skal spesifiseres særskilt, og dekkes etter Statens gjeldende satser hvis ikke annet er avtalt.</p> <p>Alle priser oppgis med spesifisert merverdiavgift, og inkluderer toll og eventuelt andre skatter og avgifter. Alle priser er i norske kroner.</p> <p>Prisene inkluderer også Leverandørens forsikring frem til risikoen for hendelig uhell går over på Kunden.</p>	<p>8.1</p>	<p>VEDERLAG Alle priser og nærmere betingelser for det vederlaget Kunden skal betale for Leverandørens ytelser fremgår av bilag 7.</p> <p>Utlegg dekkes bare i den grad de er avtalt. Reise- og diettkostnader skal spesifiseres særskilt, og dekkes etter Statens gjeldende satser hvis ikke annet er avtalt. <i>Reisetid faktureres bare hvis det er avtalt i bilag 7.</i></p> <p><i>Med mindre annet er angitt i bilag 7 er alle priser oppgitt eksklusive merverdiavgift, men inkludert toll og eventuelle andre avgifter. Alle priser er i norske kroner.</i></p> <p>Prisene inkluderer også Leverandørens forsikring frem til risikoen for hendelig uhell går over på Kunden.</p>
<p>8.2</p>	<p>FAKTURERINGSTIDSPUNKT Betaling skal skje etter faktura per 30 (tretti) kalenderdager.</p> <p>Betalingsplan og øvrige betalingsvilkår fremgår av bilag 7.</p>	<p>8.2</p>	<p>FAKTURERING Betaling skal skje etter faktura per 30 (tretti) kalenderdager. <i>Leverandørens fakturaer skal spesifiseres og dokumenteres slik at Kunden enkelt kan kontrollere fakturaen i forhold til det avtalte vederlag. Alle fakturaer for løpende timer skal være vedlagt detaljert spesifisering over påløpte timer. Utlegg skal angis særskilt.</i></p> <p>Betalingsplan og øvrige betalingsvilkår fremgår av bilag 7.</p>
<p>8.3</p>	<p>FORSINKELSESRENTER Hvis Kunden ikke betaler til avtalt tid har Leverandøren krav på rente av det beløp som er forfalt til betaling, i henhold til lov om renter ved forsinket betaling m.m. 17. desember 1976 nr. 100 (forsinkelsesrenteloven).</p>	<p>8.3</p>	<p>FORSINKELSESRENTER</p> <p><i>Ingen endringer</i></p>
<p>8.4</p>	<p>BETALINGSMISLIGHOLD Hvis forfalt vederlag med tillegg av forsinkelsesrenter ikke er betalt innen 30 (tretti) kalenderdager fra forfall, kan Leverandøren sende skriftlig varsel til Kunden om at avtalen vil bli hevet dersom oppgjør ikke er skjedd innen 60 (seksti) kalenderdager etter at varselet er mottatt.</p>	<p>8.4</p>	<p>BETALINGSMISLIGHOLD</p> <p><i>Ingen endringer</i></p>

	Heving kan ikke skje hvis Kunden gjør opp forfalt vederlag med tillegg av forsinkelsesrenter innen fristens utløp		
8.5	<p>PRISENDRINGER</p> <p>Endringer i valutakurser som påvirker kostnader Leverandøren har i forbindelse med ytelsene, kan gjøres gjeldende overfor Kunden med 1 (en) måneds skriftlig varsel. Hvis økninger i valutakurser er grunnlag for endringer i vederlaget, skal vederlaget settes ned uten at Kunden må kreve det, hvis valutakursene senere synker.</p> <p>Prisene kan endres i den utstrekning regler eller vedtak for offentlige avgifter eller skatter endres med virkning for Leverandørens vederlag eller kostnader.</p> <p>Andre bestemmelser om prisendringer fremgår av bilag 7.</p>	8.5	<p>PRISENDRINGER</p> <p>Prisen kan endres i den utstrekning regler eller vedtak for offentlige avgifter endres med virkning for Leverandørens vederlag eller kostnader.</p> <p>Endringer i valutakurser som påvirker kostnader Leverandøren har i forbindelse med ytelsene, kan gjøres gjeldende overfor Kunden med 1 (en) måneds skriftlig varsel. Hvis økninger i valutakurser er grunnlag for endringer i vederlaget, skal vederlaget tilsvarende settes ned uten at Kunden må kreve det hvis valutakursene senere synker.</p> <p><i>Timepris for tjenester kan endres hvert årsskifte tilsvarende økningen i Statistisk sentralbyrå sin konsumprisindeks (hovedindeksen) med utgangspunkt i indeksen for den måned avtalen ble inngått, med mindre annen indeks er avtalt i bilag 7.</i></p> <p><i>Eventuelle andre bestemmelser om prisendringer fremgår av bilag 7.</i></p>
9	EIENDOMS- OG DISPOSISJONSRETT	10	EIENDOMSRETT- OG DISPOSISJONSRETT
9.1	<p>EIENDOMSRETT TIL UTSTYR</p> <p>Utstyr som leveres etter denne avtalen blir Kundens eiendom fra og med installasjonsdagen, jf punkt 2.1.7. Eiendomsrettens overgang medfører at Kunden får full faktisk og rettslig råderett over utstyret, med de begrensningene som er gjort i denne avtalen med bilag, eller i avtale om vedlikehold og programservice.</p> <p>Dersom partene ønsker det kan det avtales salgspant i bilag 7.</p>	10.1	<p>EIENDOMSRETT TIL UTSTYR</p> <p><i>Ingen endringer</i></p>
9.2	DISPOSISJONSRETT TIL PROGRAMMER	10.2	DISPOSISJONSRETT TIL PROGRAMMER

<p>9.2.1 Begrenset disposisjonsrett</p> <p>Kunden får en begrenset rett til å foreta opphavsrettslige disposisjoner (disposisjonsrett) i forbindelse med programmene som er spesifisert i bilag 3. Den begrensede disposisjonsretten berører ellers ikke selve opphavsretten til programmene.</p> <p>Leverandøren har ansvaret for at Kunden får den avtalte disposisjonsretten til programmene, og at den kan utnyttes uten hinder av andres opphavsrett, eller andre rettigheter.</p> <p>Om vederlag for disposisjonsrett til programmene, se bilagene 3 og 7.</p>	<p>10.2.1 Begrenset disposisjonsrett</p> <p>Kunden får en begrenset <i>disposisjonsrett til programvaren som inngår i leveransen. Disposisjonsretten omfatter de rettigheter som er nødvendig for at Kunden skal kunne utnytte leveransen som avtalt, herunder rett til å fremstille det antall eksemplarer av programmene som følger av normale drifts- og sikkerhetsrutiner.</i></p> <p>Leverandøren har ansvaret for at Kunden får den avtalte disposisjonsretten til programmene, og at den kan utnyttes uten hinder av andres opphavsrett, eller andre rettigheter.</p>
<p>9.2.2 Sted/utstyr for utøvelse av disposisjonsretten</p> <p>Kunden kan disponere program spesifisert i bilag 3 på det utstyret som er spesifisert i bilag 3, men også på Kundens øvrige eksisterende anlegg på avtaletidspunktet hvis dette er nevnt i bilag 1 eller i bilag 3. Kunden kan etter varsling alternativt disponere programmene ved et annet av Kundens anlegg, med mindre annet er avtalt nærmere i bilag 3.</p>	<p><i>Vederlaget for disposisjonsretten til programmene, herunder eventuelle forutsetninger og begrensninger, f. eks i forhold til antall brukere eller sted/utstyr for utøvelse av disposisjonsretten, er beskrevet i bilag 7.</i></p>
<p>9.2.3 Eksemplarfremstilling (kopiering)</p> <p>Kunden kan fremstille det antall eksemplarer av programmene som anses nødvendig for å oppnå formålet med anskaffelsen, men bare i det omfang som følger av normale drifts- og sikkerhetsrutiner.</p>	
<p>9.2.4 Bruk av sikkerhetseksemplar</p> <p>Kunden kan bruke sikkerhetseksemplar når andre ordinære eksemplarer av programmet ikke er tilgjengelige, eventuelt også på annet utstyr enn det disposisjonsretten er begrenset til. Når hindringen for bruk av ordinært program opphører, skal sikkerhetseksemplaret av programmet fjernes fra annet utstyr enn det disposisjonsretten normalt gjelder for, og eventuelle unødvendige eksemplarer skal ødelegges.</p>	
<p>9.2.5 Endringer i programmer</p> <p>Dersom Kunden har avtalemessig tilgang til kildekode til programmene, kan Kunden på eget ansvar foreta endringer og modifikasjoner i programmene hvis ikke det motsatte er avtalt i bilag til denne avtalen.</p>	<p>10.2.2 Endringer i programmer</p> <p>Dersom Kunden har avtalemessig tilgang til kildekode til programmene, kan Kunden på eget ansvar foreta endringer og modifikasjoner i programmene hvis ikke det motsatte er avtalt i</p>

	Hvis Leverandøren skal ha ansvar for endringer eller modifikasjoner som Kunden har foretatt, skal dette være uttrykkelig avtalt i bilag eller i det enkelte tilfellet.		bilag til denne avtalen. <i>Leverandøren har ikke ansvar for endringer eller modifikasjoner som Kunden har foretatt, med mindre dette er uttrykkelig avtalt i bilag eller i det enkelte tilfellet.</i>
9.2.6	Spesialtilpasninger av programmer Kunden får opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til tilpasninger som utvikles spesielt for Kunden som del av leveransen. Dette gjelder også tilhørende kildekode, spesifikasjoner og annet materiale som utarbeides og leveres i henhold til avtalen. Rettighetene omfatter også rett til endring og videreutvikling av spesialtilpasningene, samt videreoverdragelse.	10.2.3	Rettigheter til tilpasninger <i>Leverandøren beholder opphavsretten til tilpasninger som utvikles spesielt for Kunden med mindre annet er avtalt i det enkelte tilfellet.</i> <i>Kunden får en tidsubegrenset, vederlagsfri og ikke-eksklusiv rett til å utnytte de enkelte deler av programvaren som utvikles eller tilpasses spesielt for Kunden (utvidet disposisjonsrett). Utvidet disposisjonsrett omfatter rett til å bruke, kopiere, modifisere og videreutvikle tilpasningene, enten selv eller ved hjelp av tredjepart. Kunden har rett til å gi tilsvarende utvidet disposisjonsrett til annen offentlig virksomhet.</i> <i>Kildekode med tilhørende spesifikasjoner og dokumentasjon av tilpasningene skal overleveres til Kunden innen ti (10) virkedager etter leveringsdag med mindre annet er avtalt i det enkelte tilfellet.</i>
9.2.7	Plikt til å inngå avtale Dersom Kunden er en offentlig virksomhet forplikter Leverandøren seg ved behov til å inngå tilsvarende avtale om disposisjonsrett til programmene med andre offentlige virksomheter.		<i>Strøket</i>
9.3	DISPOSISJONSRETT TIL DOKUMENTASJON	10.3	DISPOSISJONSRETT TIL DOKUMENTASJON
9.3.1	Eksemplarframstilling (kopiering) Leverandøren skal gjøre tilgjengelig det antall eksemplarer av dokumentasjonen som Kunden ønsker, til de priser som er nevnt i bilagene 3 og 7. Dokumentasjonen skal fortrinnsvis være på norsk. Den skal være datert og være den sist tilgjengelige ajourførte versjon. Dersom noe dokumentasjon ikke er på norsk, skal det være spesifisert uttrykkelig i bilag 3 hvilket språk den er på. Kan Leverandøren ikke stille det nødvendige antall eksemplarer til disposisjon, kan Kunden selv fremstille dem for eget bruk. For slike	10.3.1	Eksemplarframstilling (kopiering) Leverandøren skal gjøre tilgjengelig det antall eksemplarer av dokumentasjonen som Kunden ønsker, til de priser som er angitt i bilag 7. Kan Leverandøren ikke stille det nødvendige antall eksemplarer til disposisjon, kan Kunden selv fremstille dem for eget bruk. For slike eksemplarer betales ikke vederlag.

	eksemplarer betales ikke vederlag.		
9.3.2	Endringer i dokumentasjon Kunden kan på eget ansvar gjøre de endringene, tillegg m.v. i dokumentasjonen for sin bruk som Kunden anser hensiktsmessig.	10.3.2	Endringer i dokumentasjon <i>Ingen endringer</i>
9.3.3	Dokumentasjon av spesialtilpasninger Kunden får opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til dokumentasjon som er utarbeidet i forbindelse med spesialtilpasninger, jf punkt 9.2.6. Dette gjelder også opplæringsmateriale.	10.3.3	Dokumentasjon av tilpasninger Kunden får <i>tilsvarende disposisjonsrett til dokumentasjon som er utarbeidet i forbindelse med tilpasninger, jf punkt 10.2.3, som Kunden har til tilpasningene.</i> Dette gjelder også opplæringsmateriale.
9.4	FELLESREGLER FOR PROGRAMMER OG DOKUMENTASJON	10.4	FELLESREGLER FOR PROGRAMMER OG DOKUMENTASJON
9.4.1	Merking av programmer og dokumentasjon Hvis det originale eksemplaret av programmer eller dokumentasjon som Leverandøren gjør tilgjengelig for Kunden, er merket med "copyright notice", skal Kunden påføre tilsvarende merke på alle de eksemplarene Kunden fremstiller i henhold til avtalen.	10.4.1	Merking av programmer og dokumentasjon Hvis det originale eksemplaret av programmer eller dokumentasjon som Leverandøren gjør tilgjengelig for Kunden, er merket med <i>rettighetsangivelse</i> ("copyright notice"), skal Kunden påføre tilsvarende merke på alle de eksemplarene Kunden fremstiller i henhold til avtalen.
9.4.2	Disposisjonsrettens varighet Alternativer å velge mellom: 1) Disposisjonsretten løper fra avtalens undertegning, uten noen tidsbegrensning eller oppsigelsesadgang. Hvis dette alternativet velges, gjelder ikke punktene 9.4.3 og 9.4.4. 2) Disposisjonsretten løper fra undertegning av avtalen til den blir sagt opp av Kunden med 3 (tre) måneders varsel. Disposisjonsretten opphører ved utløpet av vedkommende kalendermåned. Ved oppsigelse reguleres et eventuelt løpende vederlag for disposisjonsretten for hele avtaleperioden frem til oppsigelsen trer i kraft, eventuelt etter nærmere bestemmelser i bilag 7. 3) Disposisjonsretten trer i kraft fra den dato som er angitt i bilag 3 og løper til den dato som er angitt i dette bilag med rett til fornyelse for 1 (ett) år	10.4.2	Disposisjonsrettens varighet Disposisjonsretten løper fra avtalens undertegning, uten noen tidsbegrensning eller oppsigelsesadgang, <i>med mindre annet er avtalt i bilag 7.</i> <i>Dersom det er avtalt disposisjonsrett med løpende vederlag kan disposisjonsretten sies opp av Kunden med 3 (tre) måneders varsel. Disposisjonsretten opphører ved utløpet av vedkommende kalendermåned. Ved oppsigelse reguleres et eventuelt løpende vederlag for disposisjonsretten for hele avtaleperioden frem til oppsigelsen trer i kraft, eventuelt etter nærmere bestemmelser i bilag 7.</i>

	av gangen. Alternativ 1 anses som valgt med mindre det fremgår av bilag 3 at et annet alternativ er valgt.		
9.4.3	Plikt til forhandling ved behov for endring av disposisjonsrettens varighet Hvis det er behov for å endre varigheten for disposisjonsretten, må partene forhandle om endringsvilkårene. Hvis alternativ 1) i punkt 9.4.2 er valgt, gjelder ikke bestemmelsen i dette punkt .		<i>Strøket</i>
9.4.4	Tilbakelevering eller destruksjon ved opphør av disposisjonsrett Ved opphør av avtalen om disposisjonsrett til programmer forplikter Kunden seg til å levere tilbake eller destruere alle eksemplarer av programmene som avtalen omfattet, og som finnes hos Kunden. Det samme gjelder eksemplarer av dokumentasjon. Kunden forplikter seg til å meddele alle som berøres av det, at hans disposisjonsrett til programmene er opphørt. Hvis alternativ 1) i punkt 9.4.2 er valgt, gjelder ikke bestemmelsen i dette punkt.	10.4.3	Tilbakelevering eller destruksjon ved opphør av disposisjonsrett Ved opphør av avtalen om disposisjonsrett til programmer forplikter Kunden seg til å levere tilbake eller slette alle eksemplarer av programmene som avtalen omfattet, og som finnes hos Kunden. Det samme gjelder eksemplarer av dokumentasjon.
		10.5	FRI PROGRAMVARE
		10.5.1	Generelt om fri programvare <i>Med fri programvare menes programvare som blir tilbudt under alminnelig anerkjente fri programvarelisenser</i> <i>Fri programvarelisens gir f. eks Kunden rett til å bruke programvaren til valgfritt formål og i valgfritt omfang, og tilgang til programvarens kildekode og dokumentasjon, rett til å undersøke og endre programvaren, til å fremstille eksemplarer av programvaren og til å gjøre endringer og forbedringer i</i>

			<p><i>programvaren tilgjengelig for allmennheten.</i></p> <p><i>Dersom fri programvare skal benyttes i forbindelse med leveransen, skal Leverandøren utarbeide en oversikt over den aktuelle fri programvare. Oversikten inntas i et eget kapittel i bilag 2 sammen med kopi av de lisensbetingelsene som gjelder for den aktuelle fri programvare.</i></p> <p><i>Leverandøren skal påse at det ikke benyttes fri programvare med lisensbetingelser som er uforenlige med kravene til leveransen eller som er uforenlige med lisensbetingelsene som gjelder for annen programvare som inngår i leveransen.</i></p> <p><i>Avtalens alminnelige betingelser gjelder også for de deler av leveransen som utgjøres av fri programvare med de presiseringer og unntak som fremgår nedenfor.</i></p>
		10.5.2	<p>Leverandørens ansvar for leveransens samlede funksjonalitet ved bruk av fri programvare</p> <p><i>Leverandøren har ansvar for at leveransen (den samlede løsningen) tilfredsstillir kravene i avtalen, jf. punkt 5.1, uavhengig av hva som måtte følge av den enkelte fri programvare lisens.</i></p> <p><i>Hvis feil i fri programvare medfører at leveransen avviker fra det som er avtalt i henhold til denne avtalen, er det Leverandørens ansvar å avhjelpe feilen på en slik måte at leveransen bringes i overensstemmelse med det som er avtalt, selv om slik fri programvare er underlagt egne lisensvilkår med avvikende betingelser for feilretting. Avhjelp av feil i fri programvare kan skje på enhver måte som bringer leveransen i overensstemmelse med avtalens krav.</i></p>
		10.5.3	<p>Kundens rettigheter til de deler av leveransen som er basert på fri programvare</p> <p><i>For de deler av leveransen som er basert på fri programvare, herunder tilpasning og videreutvikling av denne, får Kunden de</i></p>

			<p>rettigheter som er nødvendige for å kunne oppfylle vilkårene i den aktuelle fri programvarelisensen.</p> <p>Rettighetene omfatter tilgang til kildekode med tilhørende spesifikasjoner og dokumentasjon.</p>
		10.5.4	<p>Virkninger av videredistribusjon av fri programvare</p> <p>Hvis leveransen skal distribueres videre til andre, gjelder betingelsene i den aktuelle fri programvarelisensen.</p> <p>Hvis videredistribusjon, eller andre former for tilgjengeliggjøring, innebærer at også andre deler av leveransen enn det som opprinnelig var fri programvare vil bli omfattet av vilkårene i en fri programvarelisens, skal Leverandøren presisere dette i bilag 2.</p>
		10.5.5	<p>Leverandørens ansvar for rettsmangler ved fri programvare</p> <p>Leverandøren skal bare benytte fri programvare som tilbys under alminnelig anerkjente fri programvare lisenser, og som etter en forsvarlig vurdering fra Leverandørens side ikke krenker tredjeparts rettigheter. Ved vurderingen skal det bl.a. tas hensyn til hvor veletablert den aktuelle fri programvare er i markedet, Leverandørens eventuelle kjennskap til programvarens historie og opphav og om det i det relevante markedet er kjent at noen hevder at programvaren krenker deres rettigheter. Leverandøren skal redegjøre for sin vurdering i bilag 2.</p> <p>Hvis fri programvare som benyttes av Leverandøren i forbindelse med leveransen krenker tredjeparts rettigheter, skal Leverandøren, med de begrensninger som følger av punkt 10.5.6, avhjelpe rettsmanglene som angitt i punkt 13.2.</p> <p>Leverandøren skal holde Kunden skadesløs for eventuelt idømt erstatningsansvar som skyldes rettsmangler ved fri programvare som Leverandøren har tilbudt eller etter eget valg benyttet i forbindelse med leveransen, jf. punkt 13.4.</p>

		10.5.6	<p>Kundens ansvar ved krav om bruk av fri programvare</p> <p><i>Dersom Kunden krever bruk av bestemt fri programvare som en del av leveransen, skal Kunden selv dekke eventuelle kostnader som følge av manglende funksjonalitet forårsaket av feil eller mangler ved den frie programvare.</i></p> <p><i>Kunden bærer selv risikoen for rettsmangler ved fri programvare som Kunden krever skal være en del av leveransen. Kunden skal holde Leverandøren skadesløs for eventuelt idømt erstatningsansvar som skyldes rettsmangler ved fri programvare som er valgt av Kunden, jf. punkt 13.4.</i></p> <p><i>I den utstrekning Leverandøren er kjent med at fri programvare som er krevet brukt av Kunden som en del av leveransen er uegnet til å oppfylle Kundens krav eller krenker eller av noen hevdes å krenke tredjeparts opphavsrett, skal Leverandøren påpeke dette i bilag 2, jf. punkt 1.1.</i></p> <p><i>Leverandøren skal, som en betalbar tilleggsytelse, bistå Kunden med å avhjelpe eventuelle mangler ved fri programvare eller rettsmangler, som er valgt av Kunden som angitt ovenfor. Hvis ikke annet er avtalt i bilag 7, legges Leverandørens standard timepris for konsulenttenester i denne avtalen til grunn. Leverandøren kan kreve endring av avtalen i henhold til kapittel 3, dersom arbeidet med å avhjelpe slike mangler får konsekvenser for Leverandørens øvrige forpliktelser etter avtalen.</i></p>
10	LEVERANDØRENS MISLIGHOLD	11	LEVERANDØRENS MISLIGHOLD
10.1	<p>HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD</p> <p>Det foreligger mislighold fra Leverandørens side hvis ytelsen ikke er i samsvar med de formål, krav, spesifikasjoner og frister som er avtalt. Det foreligger også mislighold dersom Leverandøren ikke oppfyller øvrige plikter etter avtalen.</p> <p>Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Kundens</p>	11.1	<p>HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD</p> <p>Det foreligger mislighold fra Leverandørens side hvis ytelsen ikke er i samsvar de <i>funksjoner</i>, krav og frister som er avtalt. Det foreligger også mislighold dersom Leverandøren ikke oppfyller øvrige plikter etter avtalen.</p> <p>Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes</p>

	forhold eller force majeure. Kunden skal reklamere skriftlig uten ugrunnet opphold etter at misligholdet er oppdaget eller burde vært oppdaget.		Kundens forhold eller force majeure. Kunden skal reklamere skriftlig uten ugrunnet opphold etter at misligholdet er oppdaget eller burde vært oppdaget.
10.2	REKLAMASJONSPERIODE Leverandøren har i en reklamasjonsperiode plikt til å avhjelpe alle mangler som viser seg uten ekstra kostnad for Kunden. Reklamasjonsperioden er 2 (to) år for utstyr og 1 (ett) år for programmer regnet fra leveringsdagen. En tilsvarende periode gjelder ved eventuell tilleggslevering, og for den del eller de deler av ytelsen som er erstattet/utskiftet. Det forutsettes at Kunden reklamerer skriftlig uten ugrunnet opphold etter at mangelen er oppdaget eller burde ha vært oppdaget. Det er et krav at mangelen eller årsaken til mangelen må antas å ha foreligget allerede ved leveringsdag, jf punkt 2.3.4. Dette gjelder ikke dersom Leverandøren ved garanti eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i et lengre tidsrom.		<i>Strøket</i>
10.3	VARSLINGSPLIKT Hvis Leverandørens ytelser ikke kan leveres som avtalt, skal Leverandøren så raskt som mulig gi Kunden varsel om dette. Varselet skal angi årsak til problemet og så vidt mulig angi når ytelsen kan leveres. Tilsvarende gjelder hvis det må antas ytterligere forsinkelser etter at første varsel er gitt. Leverandøren skal kunne dokumentere når og hvordan varselet er gitt.	11.2	VARSLINGSPLIKT Hvis Leverandørens ytelser ikke kan leveres som avtalt, skal Leverandøren så raskt som mulig gi Kunden <i>skriftlig</i> varsel om dette. Varselet skal angi årsak til problemet og så vidt mulig angi når ytelsen kan leveres. Tilsvarende gjelder hvis det må antas ytterligere forsinkelser etter at første varsel er gitt.
10.4	TILLEGGSRIST Hvis Leverandøren skriftlig ber om tilleggsfrist, anses den akseptert hvis Kunden ikke har sendt skriftlig svar innen 10 (ti) virkedager fra og med mottaksdagen. Tilleggsfrist har ingen virkning for Kundens rett til dagbot eller erstatning.	11.3	TILLEGGSRIST Leverandøren <i>kan be</i> om tilleggsfrist <i>som må godkjennes skriftlig av Kunden for å kunne gjøres gjeldende.</i> <i>For den perioden tilleggsfristen løper, kan Kunden ikke gjøre gjeldende dagbot eller erstatning.</i> Tilleggsfrist har ingen virkning for Kundens rett til dagbot eller

			erstatning <i>som er opparbeidet før tilleggsfristen.</i>
10.5	<p>AVHJELP Leverandøren skal påbegynne og gjennomføre arbeidet med å avhjelpe misligholdet uten ugrunnet opphold.</p> <p>Det er et mål for avhjelpen at ytelsen skal få den spesifiserte kvaliteten og at leveransen samlet sett skal fungere som forutsatt. Avhjelpen kan for eksempel skje ved utbedring, omlevering eller tilleggslevering.</p> <p>I den utstrekning avhjelp ikke ytes, kan Kunden kreve forholdsmessig prisavslag eller heve avtalen i henhold til vilkårene i punkt 10.7.3 eller 10.7.4.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke har avhjulpet misligholdet innen forutsatt eller avtalt tidsfrist eller dersom vilkårene for heving foreligger, skal Leverandøren dekke Kundens utgifter ved avhjelp fra tredjepart. Slike utgifter kommer til fratrukk i eventuelt erstatningsbeløp for samme mislighold.</p> <p>Kunden kan likevel ikke la tredjepart avhjelpe mangelen før eventuell tilleggfrist er utløpt.</p>	11.4	<p>AVHJELP Leverandøren skal påbegynne og gjennomføre arbeidet med å avhjelpe misligholdet uten ugrunnet opphold.</p> <p>Det er et mål for avhjelpen at ytelsen skal <i>oppfylle de avtalte krav og spesifikasjoner</i> og at leveransen samlet sett skal fungere som avtalt. Avhjelpen kan for eksempel skje ved utbedring, omlevering eller tilleggslevering.</p> <p>I den utstrekning avhjelp ikke ytes, kan Kunden kreve forholdsmessig prisavslag eller heve avtalen i henhold til vilkårene i punkt <i>11.5.3</i> eller <i>11.5.4</i>.</p> <p>Hvis Leverandøren ikke har avhjulpet misligholdet innen forutsatt eller avtalt tidsfrist eller dersom vilkårene for heving foreligger, skal Leverandøren dekke Kundens utgifter ved avhjelp fra tredjepart. Kunden kan likevel ikke la tredjepart avhjelpe mangelen før eventuell tilleggfrist er utløpt.</p> <p><i>Kunden skal varsle Leverandøren skriftlig før Kunden engasjerer tredjepart.</i></p>
10.6	<p>UTBEDRING MOT VEDERLAG Dersom anlegget er flyttet etter levering, kan Leverandøren kreve vederlag for de merutgifter dette måtte medføre.</p> <p>Se også punkt 4.4 for mangler som burde vært oppdaget under godkjeningsperioden og feil som skyldes uaktsomhet hos Kunden.</p>		<i>Strøket</i>
10.7	SANKSJONER VED MISLIGHOLD	11.5	SANKSJONER VED MISLIGHOLD
10.7.1	Tilbakehold av betaling	11.5.1	Tilbakehold av betaling
	Ved mislighold kan Kunden holde betalingen tilbake, men ikke åpenbart mer enn det misligholdet synes å utgjøre av det samlede vederlaget.		Ved mislighold kan Kunden holde betalingen tilbake, men ikke åpenbart mer enn det <i>som er nødvendig for å sikre Kundens krav som følge av misligholdet.</i>

<p>10.7.2 Dagbot ved forsinkelse</p> <p>Blir ikke avtalt tidspunkt for installasjonsdag, leveringsdag og/eller annen ytelse overholdt, eller en annen frist som partene i bilag 4 har knyttet dagbøter til, og det ikke skyldes force majeure eller Kundens forhold, foreligger en forsinkelse fra Leverandørens side som gir grunnlag for dagbot.</p> <p>Ved forsinkelse som nevnt i første avsnitt begynner en dagbot å løpe automatisk. Dagboten utgjør 0,15 prosent av kontraktssummen ekskl. merverdiavgift for hver kalenderdag forsinkelsen varer, men begrenset til maksimalt 100 (hundre) kalenderdager.</p> <p>Andre dagbotsatser og dagbotens løpetid kan avtales i bilag 4.</p> <p>Så lenge dagboten løper, kan Kunden ikke heve avtalen. Denne begrensningen gjelder imidlertid ikke hvis Leverandøren, eller noen denne svarer for, har gjort seg skyldig i forsett eller grov uaktsomhet.</p> <p>Hvis bare en del av den avtalte ytelsen er forsinket, kan Leverandøren kreve en nedsettelse av dagboten som står i forhold til Kundens mulighet til å nyttiggjøre seg den del av ytelsen som er levert.</p>	<p>11.5.2 Dagbot ved forsinkelse</p> <p>Blir ikke avtalt tidspunkt for installasjonsdag, <i>oppstart godkjenningsperiode</i>, leveringsdag eller annen frist som partene i bilag 4 har knyttet dagbøter til, overholdt, og det ikke skyldes force majeure eller Kundens forhold, foreligger en forsinkelse fra Leverandørens side som gir grunnlag for dagbot.</p> <p><i>Dagboten påløper automatisk.</i> Dagboten utgjør 0,15 prosent av <i>samlet vederlag for leveransen</i> (kontraktssummen) ekskl. merverdiavgift for hver kalenderdag forsinkelsen varer, men begrenset til maksimalt 100 (hundre) kalenderdager.</p> <p>Andre dagbotsatser og annen løpetid for dagboten kan avtales i bilag 4.</p> <p>Så lenge dagboten løper, kan Kunden ikke heve avtalen. <i>Denne tidsbegrensningen</i> gjelder imidlertid ikke hvis Leverandøren, eller noen denne svarer for, har gjort seg skyldig i forsett eller grov uaktsomhet.</p> <p>Hvis bare en del av den avtalte ytelsen er forsinket, kan Leverandøren kreve en nedsettelse av dagboten som står i forhold til Kundens mulighet til å nyttiggjøre seg den del av ytelsen som er levert.</p>
<p>10.7.3 Prisavslag</p> <p>Hvis det tross gjentatte forsøk ikke har lyktes Leverandøren å avhjelpe en mangel, kan Kunden kreve forholdsmessig avslag i kontraktssummen. Prisavslag er kompensasjon for redusert verdi av det leverte, og kommer i tillegg til eventuell erstatning.</p>	<p>11.5.3 Prisavslag</p> <p>Hvis det tross gjentatte forsøk ikke har lyktes Leverandøren å avhjelpe en mangel, kan Kunden kreve forholdsmessig avslag i kontraktssummen. Prisavslag er kompensasjon for redusert verdi av det leverte, og <i>er uavhengig av</i> eventuell erstatning.</p>
<p>10.7.4 Heving</p> <p>Er misligholdet av en slik art at det har vesentlig betydning for Kunden, og det ikke kan avhjelpes uten at Kunden påføres vesentlig kostnad eller ulempe, kan Kunden etter å ha gitt Leverandøren skriftlig varsel og</p>	<p>11.5.4 Heving</p> <p><i>Dersom det foreligger vesentlig mislighold</i>, kan Kunden etter å ha gitt Leverandøren skriftlig varsel og rimelig frist til å bringe forholdet i orden, heve avtalen med øyeblikkelig virkning.</p>

	<p>rimelig frist til å bringe forholdet i orden, heve avtalen med øyeblikkelig virkning.</p> <p>Kunden kan heve hele eller deler av avtalen med øyeblikkelig virkning hvis ytelsen er vesentlig forsinket. Vesentlig forsinkelse foreligger når levering ikke er skjedd når maksimal dagbot er nådd, eller innen utløpet av en tilleggsfrist hvis den utløper senere. Det samme gjelder hvis forsinkelsene til sammen overskrider en periode som tilsvarer varigheten av godkjeningsperioden, og dette ikke skyldes Kunden, tredjepart Kunden har ansvaret for eller force majeure.</p>		<p>Kunden kan heve hele eller deler av avtalen med øyeblikkelig virkning hvis ytelsen er vesentlig forsinket. Vesentlig forsinkelse foreligger når levering ikke er skjedd når maksimal dagbot er nådd, eller etter utløpet av en tilleggsfrist hvis den utløper senere.</p>
10.7.5	<p>Erstatning</p> <p>Kunden kan kreve erstattet ethvert sannsynliggjort tap som med rimelighet kan tilbakeføres til forsinkelse, mangel eller annet mislighold fra Leverandørens side, med mindre Leverandøren godtgjør at misligholdet eller årsaken til misligholdet ikke skyldes ham.</p> <p>Erstatningen skal omfatte Kundens direkte tap. Tap som skyldes merarbeid og forsinket driftsstart eller driftsavbrudd anses som direkte tap.</p> <p>Dagbøter kommer til fradrag i erstatningen.</p>	11.5.5	<p>Erstatning</p> <p>Kunden kan kreve erstattet ethvert <i>direkte tap, herunder tap som skyldes merarbeid og andre direkte kostnader i forbindelse med forsinket driftsstart eller driftsavbrudd</i>, som med rimelighet kan tilbakeføres til forsinkelse, mangel eller annet mislighold fra Leverandørens side, med mindre Leverandøren godtgjør at misligholdet eller årsaken til misligholdet ikke skyldes <i>Leverandøren</i>.</p> <p>Dagbøter kommer til fradrag i <i>eventuell erstatning for samme forsinkelse</i>.</p>
10.7.6	<p>Erstatningsbegrensning</p> <p>Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves. Tapt fortjeneste, tapt omsetning og tapte forventede besparelser anses som indirekte tap.</p> <p>Erstatningen er begrenset til et beløp som tilsvarer kontraktssummen ekskl. merverdiavgift, per type mislighold.</p> <p>Har Leverandøren eller noen denne svarer for utvist grov uaktsomhet eller forsett, gjelder ikke de nevnte erstatningsbegrensningene.</p>	11.5.6	<p>Erstatningsbegrensning</p> <p>Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves. <i>Tap av data anses som indirekte tap, bortsett fra hvor dette skyldes datahåndtering som er Leverandørens ansvar under avtalen.</i></p> <p><i>Samlet erstatning i avtaleperioden er begrenset til et beløp som tilsvarer kontraktssummen eksklusiv merverdiavgift.</i></p> <p>Har Leverandøren eller noen denne svarer for utvist grov uaktsomhet eller forsett, gjelder ikke de nevnte erstatningsbegrensningene.</p>
11	KUNDENS MISLIGHOLD	12	KUNDENS MISLIGHOLD

11.1	<p>HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD Det foreligger mislighold fra Kundens side hvis Kunden ikke oppfyller sine plikter etter avtalen.</p> <p>Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Leverandørens forhold, eller forhold som anses som force majeure.</p>	12.1	<p>HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD Det foreligger mislighold fra Kundens side hvis Kunden ikke oppfyller sine plikter etter avtalen.</p> <p>Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Leverandørens forhold, eller forhold som anses som force majeure.</p> <p><i>Leverandøren skal reklamere skriftlig uten ugrunnet opphold etter at misligholdet er oppdaget eller burde vært oppdaget.</i></p>
11.2	<p>VARSLINGSPLIKT Hvis Kunden ikke kan overholde sine plikter etter avtalen, herunder frister, skal Kunden så raskt som mulig gi Leverandøren varsel om dette. Varselet skal angi årsak til problemet og så vidt mulig angi når Kunden igjen kan overholde avtalt plikt. Kunden skal kunne dokumentere når og hvordan varselet er gitt.</p>	12.2	<p>VARSLINGSPLIKT Hvis Kunden ikke kan overholde sine plikter etter avtalen, herunder frister, skal Kunden så raskt som mulig gi Leverandøren <i>skriftlig</i> varsel om dette. Varselet skal angi årsak til problemet og så vidt mulig angi når Kunden igjen kan overholde avtalt plikt.</p>
11.3	<p>BEGRENSNING I LEVERANDØRENS TILBAKEHOLDSRETT Leverandøren kan ikke holde tilbake ytelser som følge av Kundens mislighold.</p>	12.3	<p>BEGRENSNING I LEVERANDØRENS TILBAKEHOLDSRETT Leverandøren kan ikke holde tilbake ytelser som følge av Kundens mislighold, <i>med mindre misligholdet er vesentlig og Kunden skriftlig har erkjent misligholdet eller misligholdet er fastslått gjennom en av tvisteløsningsmekanismene i kapittel 16..</i></p>
11.4	<p>HEVING Ved annet mislighold enn betalingsmislighold kan Leverandøren, dersom misligholdet er av en slik art at det har vesentlig betydning for Leverandøren, sende Kunden skriftlig varsel om at avtalen vil bli hevet dersom Kunden ikke innen 60 (seksti) dager etter at han mottok varselet har avsluttet misligholdet. Heving kan ikke skje dersom Kunden kommer ut av misligholdssituasjonen før fristens utløp.</p>	12.4	<p>HEVING <i>Ved betalingsmislighold kan Leverandøren heve avtalen dersom Kunden ikke har gjort opp forfalt vederlag innen 60 (seksti) kalenderdager etter at Kunden har mottatt Leverandørens skriftlige varsel i henhold til punkt 8.4.</i></p> <p>Ved annet vesentlig mislighold kan Leverandøren, sende Kunden skriftlig varsel om at avtalen vil bli hevet dersom Kunden ikke innen 60 (seksti) dager etter at Kunden mottok varselet har avsluttet misligholdet. Heving kan ikke skje dersom Kunden kommer ut av misligholdssituasjonen før fristens utløp.</p>
11.5	<p>ERSTATNING Leverandøren kan kreve erstattet sannsynliggjort tap som med rimelighet kan tilbakeføres til misligholdet, med mindre Kunden kan godtgjøre at</p>	12.5	<p>ERSTATNING Leverandøren kan kreve erstattet ethvert <i>direkte</i> tap som med rimelighet kan tilbakeføres til misligholdet, med mindre Kunden</p>

	<p>misligholdet ikke kan tilskrives Kunden.</p> <p>Avtalens bestemmelse om erstatningsbegrensning, jf punkt 10.7.6, gjelder tilsvarende.</p>		<p>godtgjør at misligholdet eller årsaken til misligholdet ikke <i>skyldes</i> Kunden.</p> <p>Avtalens bestemmelse om erstatningsbegrensning i punkt 11.5.6, gjelder tilsvarende.</p>
12	KRENKELSE AV ANDRES IMMATERIELLE RETTIGHETER (RETTSMANGEL)	13	KRENKELSE AV ANDRES IMMATERIELLE RETTIGHETER (RETTSMANGEL)
12.1	PARTENES RISIKO OG ANSVAR FOR RETTSMANGEL Hver av partene har risikoen og ansvaret for at deres ytelser ikke krenker tredjeparters opphavsrett eller andre immaterielle rettigheter. Hvis ytelsen medfører slik krenkelse, foreligger en rettsmangel.	13.1	PARTENES RISIKO OG ANSVAR FOR RETTSMANGEL <i>Ingen endringer</i>
12.2	KRAV FRA TREDJEPART Hvis en tredjepart gjør gjeldende mot en av partene at ytelsen medfører rettsmangel, skal den andre parten informeres snarest mulig. Den ansvarlige parten skal for egen regning håndtere kravet. Den andre parten skal i rimelig utstrekning bistå parten med dette. En part kan avhjelpe rettsmangler ved <ul style="list-style-type: none"> a. å sørge for at den andre parten kan bruke ytelsen som før, uten å krenke tredjeparts rettigheter, eller b. innen rimelig tid å levere annen tilsvarende ytelse som ikke krenker andres rettigheter 	13.2	KRAV FRA TREDJEPART Hvis en tredjepart gjør gjeldende mot en av partene at ytelsen medfører rettsmangel, skal den andre parten informeres snarest mulig. Den ansvarlige parten skal for egen regning håndtere kravet. Den andre parten skal i rimelig utstrekning bistå parten med dette. En part skal påbegynne og gjennomføre arbeidet med å avhjelpe rettsmangler <i>uten ugrunnet opphold</i> ved <ul style="list-style-type: none"> a. å sørge for at den andre parten kan bruke ytelsen som før, uten å krenke tredjeparts rettigheter, eller b. å levere annen tilsvarende ytelse som ikke krenker andres rettigheter
12.3	HEVING En rettsmangel som ikke blir avhjulpet anses som et vesentlig mislighold, som gir den andre parten rett til å heve avtalen.	13.3	HEVING En rettsmangel som ikke blir avhjulpet, <i>og som er av en slik art at den har vesentlig betydning for den annen part</i> , gir den rammede parten rett til å heve avtalen.
12.4	ERSTATNING AV TAP SOM FØLGE AV RETTSMANGEL En part kan kreve erstattet fullt ut ethvert sannsynliggjort tap som skyldes rettsmangel. Avtalens bestemmelse om erstatningsbegrensning gjelder ikke.	13.4	ERSTATNING AV TAP SOM FØLGE AV RETTSMANGEL En part kan kreve erstattet fullt ut <i>idømt erstatningsansvar overfor tredjepart og eventuelle saksomkostninger, herunder partens egne kostnader til håndtering av saken</i> , som skyldes rettsmangel. <i>I tillegg kan parten kreve erstatning for annet tap i henhold til</i>

			<i>bestemmelsene i punkt 11.5.5, 11.5.6 og 12.5.</i>
13	HEVINGSOPPGJØR	14	HEVINGSOPPGJØR
13.1	<p>HEVINGSOPPGJØR VED LEVERANDØRENS MISLIGHOLD Ved heving som skyldes Leverandørens mislighold, kan Kunden kreve tilbakebetaling av det som er betalt, med tillegg av forsinkelsesrenter fra det eller de tidspunkter betaling er skjedd. Renten kapitaliseres hvert årsskifte.</p> <p>Kunden har rett til å utnytte leveransen som avtalt etter hevingen, men skal snarest mulig finne en alternativ løsning som erstatning for det leverte.</p> <p>Leverandøren kan kreve fradrag for verdien av eventuell nytte Kunden har hatt av det leverte før hevingen eller senere.</p> <p>Erstatning kommer i tillegg til det som er nevnt over.</p>		<p>Ved heving opphører Kundens rettigheter til det leverte med de forlengelser og unntak som fremgår nedenfor.</p> <p>Kunden kan kreve tilbakebetaling av det vederlag som er betalt, med tillegg av <i>renter, tilsvarende NIBOR pluss 1 (en) prosent</i>, fra det tidspunkt betaling er skjedd. Leverandøren kan kreve fradrag for verdien av eventuell nytte Kunden har hatt av det leverte før hevingen eller senere.</p> <p>Hvis det er nødvendig for Kundens virksomhet, <i>har Kunden rett til å utnytte leveransen som avtalt også etter hevingen, men skal snarest mulig finne en alternativ løsning som erstatning for det leverte.</i> Dersom hevingen skyldes Kundens mislighold, kan Leverandøren gjøre fortsatt utnyttelse betinget av at Kunden stiller tilfredsstillende sikkerhet.</p> <p><i>Ved opphør av Kundens rettigheter til det leverte, og hvis Leverandøren krever det, skal utstyr og programvare og alt annet materiale i elektronisk eller annen form, uansett medium, leveres tilbake eller slettes eller makuleres på forsvarlig måte.</i> Leverandøren kan be om bekreftelse fra en uhildet revisor på at det er gjort. Skyldes hevingen Kundens mislighold, dekkes revisorens honorar av Kunden, ellers dekkes det av Leverandøren.</p>
13.2	<p>HEVINGSOPPGJØR VED KUNDENS MISLIGHOLD Skyldes hevingen Kundens mislighold, har Leverandøren krav på vederlag for leveransen i den utstrekning og så lenge Kunden utnytter den. I tillegg kommer forsinkelsesrente med kapitalisering hvert årsskifte, og erstatning for tap som ikke er ment å dekkes av vederlaget.</p> <p>Hvis det er nødvendig for Kundens virksomhet, kan Kunden bruke det leverte til en annen løsning er tatt i bruk. Leverandøren kan kreve at det stilles sikkerhet for sitt krav på vederlag for bruken. Annen løsning skal tas i bruk snarest mulig.</p>		

13.3	<p>FELLESREGLER VED HEVING Ved heving opphører Kundens rettigheter til det leverte med de forlengelser som fremgår ovenfor.</p> <p>Hvis Leverandøren krever det, skal standardsystem og tilpasning og alt annet materiale i elektronisk eller annen form, uansett medium, leveres tilbake eller slettes eller makuleres på forsvarlig måte. Leverandøren kan be om bekreftelse fra en uhildet revisor på at det er gjort. Skyldes hevingen Kundens mislighold, dekkes revisorens honorar av ham. Ellers dekkes det av Leverandøren.</p>		<p><i>Dersom avtalen omfatter tilpasninger som Kunden har rettigheter til i henhold til punkt 10.2.3, kan Kunden velge å beholde og fortsatt utnytte tilpasningene mot å betale Leverandøren avtalt vederlag for utført arbeid med tilpasningene.</i></p>
14	<p>ØVRIGE BESTEMMELSER</p>	15	<p>ØVRIGE BESTEMMELSER</p>
14.1	<p>RISIKO FOR UTSTYR OG PROGRAMMER Risikoen for skade som skjer på utstyr og leverte programeksemplarer m.v. på grunn av en tilfeldig begivenhet, går over fra Leverandøren til Kunden på installasjonsdagen. Det er Leverandørens ansvar å ha forsikring som dekker perioden frem til denne dagen.</p> <p>Dersom leverte programeksemplarer går til grunne etter at risikoen er gått over på Kunden, har denne likevel rett til nye programeksemplarer mot å betale Leverandørens kostnader i forbindelse med å skaffe slike. Dette gjelder likevel ikke dersom Kunden har fått overdratt til seg full opphavsrett til kildekoden.</p>	15.1	<p>RISIKO FOR UTSTYR OG PROGRAMMER Risikoen for skade som skjer på utstyr og leverte programeksemplarer m.v. på grunn av en tilfeldig begivenhet, går over fra Leverandøren til Kunden på installasjonsdagen. Det er Leverandørens ansvar å ha forsikring som dekker perioden frem til denne dagen.</p> <p>Dersom leverte programeksemplarer går til grunne etter at risikoen er gått over på Kunden, har denne likevel rett til nye programeksemplarer mot å betale Leverandørens direkte kostnader i forbindelse med å skaffe slike.</p>
14.2	<p>FORSIKRINGER Hvis Kunden er en offentlig virksomhet, står Kunden som selvassurandør. Hvis Kunden ikke står som selvassurandør, plikter Kunden å ha forsikringer innefor rammen av alminnelige forsikringsvilkår som er tilstrekkelige til å dekke de kravene fra Leverandøren som følger av Kundens risiko eller ansvar etter denne avtalen.</p> <p>Leverandøren plikter å tegne forsikringer som er tilstrekkelige til å dekke ethvert krav fra Kunden som følger av Leverandørens risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår. Denne forpliktelsen anses oppfylt dersom Leverandøren tegner ansvars- og risikoforsikring på vilkår som anses som ordinære innenfor norsk</p>	15.2	<p>FORSIKRINGER Hvis Kunden er en offentlig virksomhet, står Kunden som selvassurandør. Hvis Kunden ikke står som selvassurandør, plikter Kunden å ha forsikringer som er tilstrekkelige til å dekke de kravene fra Leverandøren som følger av Kundens risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår.</p> <p>Leverandøren plikter å ha forsikringer som er tilstrekkelige til å dekke ethvert krav fra Kunden som følger av Leverandørens risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår. Denne forpliktelsen anses oppfylt dersom Leverandøren tegner ansvars- og risikoforsikring på vilkår som</p>

	forsikringsvirksomhet.		anses som ordinære innenfor norsk forsikringsvirksomhet. <i>Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden redegjøre for og dokumentere de av Leverandørens forsikringer som er relevante for oppfyllelse av denne bestemmelsen.</i>
14.3	OVERDRAGELSE AV RETTIGHETER OG PLIKTER I den grad Kunden er en offentlig virksomhet kan Kunden overdra sine rettigheter og plikter etter denne avtalen til slik annen virksomhet. Den virksomheten som får rettigheter og plikter overdratt er berettiget til tilsvarende vilkår, såfremt avtalens rettigheter og plikter overdras samlet. Leverandøren kan bare overdra sine rettigheter og plikter etter avtalen med skriftlig samtykke fra Kunden. Dette gjelder også hvis Leverandøren slås sammen med et annet selskap, deles i flere selskaper eller hvis overdragelsen skjer til et datterselskap. Hvis Kunden ikke samtykker i overdragelse, kan avtalen sies opp med minimum 30 (tretti) kalenderdagers skriftlig varsel. Retten til vederlag etter denne avtalen kan fritt overdras. Slik overdragelse fritar ikke vedkommende part fra hans forpliktelse og ansvar.	15.3	OVERDRAGELSE AV RETTIGHETER OG PLIKTER I den grad Kunden er en offentlig virksomhet kan Kunden overdra sine rettigheter og plikter etter denne avtalen til annen offentlig virksomhet. Den virksomheten som får rettigheter og plikter overdratt er berettiget til tilsvarende vilkår, såfremt avtalens rettigheter og plikter overdras samlet. Leverandøren kan bare overdra sine rettigheter og plikter etter avtalen med skriftlig samtykke fra Kunden. Dette gjelder også hvis Leverandøren slås sammen med et annet selskap, deles i flere selskaper eller hvis overdragelsen skjer til et datterselskap <i>eller annet selskap i samme konsern. Samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn.</i> Retten til vederlag etter denne avtalen kan fritt overdras. Slik overdragelse fritar ikke vedkommende part fra hans forpliktelse og ansvar.
14.4	KONKURS, AKKORD, E.L. Hvis det i forbindelse med Leverandørens virksomhet åpnes gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs, eller annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har Kunden rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning.	15.4	KONKURS, AKKORD E.L. <i>Ingen endringer</i>
14.5	AKTSOMHET VED EKSPORT Dersom produkter, inkludert reservedeler, programmer og teknologi som Leverandøren har levert er underlagt krav om autorisasjon fra myndighetene i opprinnelsesland og/eller andre land, er Kunden ansvarlig for å innhente slike autorisasjoner ved eksport eller reeksport av produktene.	15.5	AKTSOMHET VED EKSPORT <i>Ingen endringer</i>
14.6	FORCE MAJEURE Skulle det inntreffe en ekstraordinær situasjon som ligger utenfor	15.6	FØRCE MAJEURE

	<p>partenes kontroll som gjør det umulig å oppfylle plikter etter denne avtalen og som etter norsk rett må regnes som force majeure, skal motparten varsles om dette så raskt som mulig. Den rammede parts forpliktelser suspenderes så lenge den ekstraordinære situasjonen varer. Den annen parts motytelse suspenderes i samme tidsrom.</p> <p>Motparten kan i force majeure-situasjoner bare heve avtalen med den rammede parts samtykke, eller hvis situasjonen varer eller antas å ville vare lenger enn 90 (nitti) kalenderdager regnet fra det tidspunkt situasjonen inntreffer, og da bare med 15 (femten) kalenderdagers varsel. I forbindelse med force majeure-situasjoner har partene gjensidig informasjonsplikt overfor hverandre om alle forhold som må antas å være av betydning for den annen part. Slik informasjon skal gis så raskt som mulig.</p>		<i>Ingen endringer</i>
15	TVISTER	16	TVISTER
15.1	RETTSVALG Partenes rettigheter og plikter etter denne avtalen bestemmes i sin helhet av norsk rett.	16.1	RETTSVALG <i>Ingen endringer</i>
15.2	FORHANDLINGER Dersom det oppstår tvist mellom partene om tolkningen eller rettsvirkningene av avtalen, skal tvisten først søkes løst ved forhandlinger.	16.2	FORHANDLINGER Dersom det oppstår tvist mellom partene om tolkningen eller rettsvirkningene av avtalen, skal tvisten først søkes løst ved forhandlinger. <i>Fører slike forhandlinger ikke frem innen 10 (ti) virkedager, eller en annen periode partene blir enige om, kan hver av partene forlange at tvisten blir behandlet enten ved hjelp av en uavhengig ekspert eller ved hjelp av mekling.</i>
		16.3	UAVHENGIG EKSPERT <i>Partene skal i forbindelse med inngåelsen av avtalen oppnevne en uavhengig ekspert som angis i bilag 6, med den kompetansen partene mener passer best i forhold til avtalen. Hvis dette ikke er gjort, kan partene bli enige om oppnevningen av en uavhengig ekspert på tvistetidspunktet.</i> <i>Partene skal på forhånd velge enten</i>

			<p>a) å legge ekspertens forslag til løsning til grunn (bindende), eller b) å bruke ekspertens forslag som grunnlag for selv å komme frem til en løsning (rådgivende)</p> <p><i>Den nærmere fremgangsmåten for arbeidet bestemmes av den uavhengige eksperten, i samråd med partene.</i></p>
15.3	<p>MEKLING Dersom en tvist i tilknytning til denne avtalen ikke blir løst etter forhandlinger, kan partene forsøke å løse tvisten ved mekling.</p> <p>Partene kan velge å legge Den Norske Advokatforenings regler for mekling ved advokat til grunn, eventuelt modifisert slik partene ønsker. Det forutsettes at partene blir enige om en mekler med den kompetansen partene mener passer best i forhold til tvisten.</p> <p>Den nærmere fremgangsmåten for mekling bestemmes av meklere, i samråd med partene.</p>	16.4	<p>MEKLING Dersom en tvist i tilknytning til denne avtalen ikke blir løst ved forhandlinger eller ved en uavhengig ekspert, kan partene forsøke å løse tvisten ved mekling.</p> <p><i>Mekling kan også benyttes uten forutgående bruk av uavhengig ekspert, dersom partene er enige om det.</i></p> <p>Partene kan velge å legge Den Norske Advokatforenings regler for mekling ved advokat til grunn, eventuelt modifisert slik partene ønsker. Det forutsettes at partene blir enige om en mekler med den kompetansen partene mener passer best i forhold til tvisten.</p> <p>Den nærmere fremgangsmåten for mekling bestemmes av meklere, i samråd med partene.</p>
		16.5	<p>FELLESREGLER FOR UAVHENGIG EKSPERT OG MEKLING <i>Uavhengig ekspert og/eller mekler skal ved utførelsen av sine oppdrag opptre upartisk og uavhengig. Før eksperten/meklere påtar seg et oppdrag skal vedkommende underrette partene om mulige omstendigheter som er egnet til å skape mistanke om mangler ved vedkommendes upartiskhet eller uavhengighet. Eksperten/meklere skal gi partene slik underretning også mens oppdraget pågår, dersom partene ikke tidligere har fått disse opplysningene, eller omstendighetene er kommet til under oppdraget.</i></p> <p><i>Når mekling innledes skal eksperten/meklere informere partene om grunnlaget for sitt vederlag. Dersom ikke annet er avtalt skal hver av partene dekke sine egne kostnader og halvparten av</i></p>

			<p><i>eksperten/meklerens kostnader. Eksperten/mekleren har rett til å kreve at partene betaler et tilstrekkelig forskudd til dekning for meklerens/ekspertens kostnader og vederlag, eller at partene stiller tilstrekkelig sikkerhet.</i></p> <p><i>Oppdraget til uavhengig ekspert eller mekler avsluttes på én av følgende måter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>a) ved et forslag til løsning fra eksperten som partene på forhånd har avtalt skal være bindende</i> <i>b) ved et skriftlig forlik eller avtale mellom partene, basert på eksperts/meklers forslag til løsning</i> <i>c) ved at eksperten/mekleren meddeler partene at vedkommende ikke finner det hensiktsmessig å fortsette oppdraget, eller</i> <i>d) ved at en part meddeler eksperten/mekleren at parten ønsker å avslutte oppdraget</i>
<p>15.4</p>	<p>DOMSTOLS- ELLER VOLDGIFTSBEHANDLING Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger eller mekling, kan hver av partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler.</p> <p>Kundens forretningsadresse er vernet.</p> <p>Partene kan alternativt avtale at tvisten blir avgjort med endelig virkning ved voldgift i Norge. Hver av partene skal oppnevne en voldgiftsdommer. De partsoppnevnte voldgiftsdommerne skal innen 1 (en) måned deretter oppnevne voldgiftsrettens tredje medlem, som er voldgiftsrettens leder. For øvrig gjelder reglene i lov om voldgift 14. mai 2004 nr. 25 (voldgiftsloven).</p>	<p>16.6</p>	<p>DOMSTOLS- ELLER VOLDGIFTSBEHANDLING Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger, mekling eller <i>uavhengig ekspert</i>, kan hver av partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler.</p> <p>Kundens forretningsadresse er vernet.</p> <p>Partene kan alternativt avtale at tvisten blir avgjort med endelig virkning ved voldgift i Norge <i>i henhold til lov 14. mai 2004 nr. 25 om voldgift (voldgiftsloven).</i></p>